



**ZOO**  
**JIHLAVA**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA**  
THE ANNUAL REPORT

**2015**





**ZOO**  
**JIHLAVA**

Zoologická zahrada Jihlava,  
příspěvková organizace  
Březinovy sady 5642/10  
586 01 Jihlava  
Czech Republic

**Právní forma** Příspěvková organizace  
**IČO** 00404454  
**DIČ** CZ00404454  
**Telefon** +420 567 573 730  
**Fax** +420 567 573 728  
**E-mail** jizoo@zoojihlava.cz  
**www** www.zoojihlava.cz  
**Název** Zoologická zahrada Jihlava,  
příspěvková organizace  
**Sídlo** Březinovy sady 5642/10,  
586 01 Jihlava  
Česká Republika

**Zřizovatel** Statutární město Jihlava  
**Sídlo** Masarykovo náměstí č. 1, 586 01  
**IČO** 00286010

**Primátor města** PaedDr. Ing. Rudolf Chloupek

#### Statutární zástupce zoo

**Ředitelka** Ing. Eliška Kubíková  
**Adresa** Hybrálec 96, 586 01 Jihlava

Zoo Jihlava je členem  
Zoo Jihlava is a Member of



**CBSG**  
*News*

VÝROČNÍ ZPRÁVA  
THE ANNUAL REPORT  
**2015**



# OBSAH

●	<b>Jaký byl rok 2015 / The Year 2015 in review</b> .....	<b>3</b>
●	<b>Činnost ekonomická / Financial activity</b> .....	<b>4</b>
●	<b>Státní dotace Ministerstva životního prostředí ČR – „Příspěvek zoologickým zahradám“</b> Government Grant from the Czech Ministry of the Environmental programme „Support for zoological gardens“.....	<b>8</b>
●	<b>Personální obsazení / Staff</b> .....	<b>9</b>
●	<b>Marketing a vzdělávání / Management and Education</b>	
	<b>Akce pořádané pro veřejnost / Public Events</b> .....	<b>10</b>
	<b>Spolupráce se sdělovacími prostředky / Collaboration with the media</b> .....	<b>12</b>
	<b>Zoo design / ZOO design</b> .....	<b>13</b>
	<b>Centrum environmentální výchovy PodpoVRCH / The PodpoVRCH (Beneath the Surface)</b> centre for environmental education.....	<b>15</b>
	<b>Sponzorství a symbolická adopce / Sponsorship and symbolic animal adoption</b> .....	<b>18</b>
●	<b>Chovatelská činnost / Breeding activity</b> .....	<b>20</b>
	<b>Veterinární činnost / Veterinary activity</b> .....	<b>28</b>
	<b>Spolupráce Zoo Jihlava na vědeckovýzkumné činnosti / Jihlava ZOO's collaboration</b> in science and research activity.....	<b>29</b>
●	<b>Výstavba a údržba / Construction and Maintenance</b> .....	<b>30</b>
●	<b>Zahradnická činnost / Landscaping activity</b> .....	<b>32</b>
●	<b>Účast na mezinárodních konferencích a zasedáních odborných komisí</b> Participation at International Conferences and professional committee sessions.....	<b>34</b>
●	<b>Pracovní výročí / Employment Anniversary</b> .....	<b>35</b>
 <b>PŘÍLOHA</b>		
●	<b>Slavnostní otevření Tropického pavilonu</b> Ceremonial inauguration of the Tropical pavilion.....	<b>36</b>
●	<b>Křtiny irbise / Name-giving of the Snow Leopard</b> .....	<b>36</b>
●	<b>Návštěva velvyslance indonésie v Zoo Jihlava</b> A visit by the Indonesian ambassador to Jihlava ZOO.....	<b>37</b>
●	<b>Noc snů / Dream night</b> .....	<b>38</b>
●	<b>Voliéra Delta Paraná / The Paraná Delta Aviary</b> .....	<b>39</b>
●	<b>Prvoodchov kunovců tečkovaných v Zoo Jihlava</b> The first brood of Eastern Quoll at Jihlava ZOO.....	<b>40</b>
●	<b>Projekt Zoo pěti kontinentů / The ZOO of five continents project</b> .....	<b>42</b>
●	<b>Tropický pavilon / Tropical pavilion</b> .....	<b>44</b>
●	<b>Tropický pavilon nejsou jen zvířata / Tropical pavilion is not just about animals</b> .....	<b>46</b>
●	<b>Výhled na rok 2016 / Outlook for 2016</b> .....	<b>48</b>

Vydala: © Zoologická zahrada Jihlava, příspěvková organizace 2016 • Fotografie: © Archiv Zoo Jihlava, © Jiří Hřebíček (str. 36), © Ondřej Chvátal (str. 22, 24, 36, 37, 39), © Ing. Eduard Chvosta, © Petr Pechač (str. 23, 25), Ing. Karel Ženíšek (str. 9) • Grafika a DTP: LEPART • Tisk: Pro Tisk, Velké Meziříčí • Náklad: 450 kusů

Texty neprošly jazykovou úpravou.

# JAKÝ BYL ROK 2015

## THE YEAR 2015 IN REVIEW

Ing. Eliška Kubíková  
Ředitelka  
Director



Rok 2015 byl pro Zoo Jihlava jedním z nejvýznamnějších. V jeho závěru byl završen stavební projekt nazvaný Zoo pěti kontinentů. Posledním objektem, který začal sloužit svému účelu, byl Tropický pavilon. Jeho otevření předcházely intenzivní přípravy. Závěrečné úpravy interiéru, vyladění technologií, výsadba rostlin, osazení informačních prvků, ale především dovozy a umístování zvířat si vyžádalo velké pracovní vypětí všech zaměstnanců. Efekt se dostavil téměř okamžitě a projevil se ve zvýšené návštěvnosti. V průběhu prosince zoo zhlédlo 12 tisíc návštěvníků, což je přibližně čtyřnásobek obvyklého počtu.

Téma pěti kontinentů jsme v průběhu roku všemožně využívali. Věnovali se mu i účastníci pěti turnusů letních táborů. Vzdělávací centrum PodpoVRCH však nabízelo i řadu dalších programů a aktivit, a tak ve čtvrtém roce své existence přivítalo ve svých prostorách neuvěřitelných 10 tisíc návštěvníků. Téměř 6 tisíc žáků základních a středních škol absolvovalo výukové programy, jejichž nabídku každoročně rozšiřujeme. Probíhají zde také konference, přednášky a zasedání. Široké veřejnosti jsme opět nabídli i řadu tradičních akcí, mezi novinky patřila akce NE-viditelná zoo, která přiblížila účastníkům svět nevidomých.

Objekt Tropického pavilonu byl nejvýznamnější, nikoliv však jedinou novou expozicí roku 2015. Nové průchozí voliérie pro jihoamerické ptactvo nazvané Delta Paraná dominují nepřehlédnutelní ibisové. Tím se zvýšil počet nově chovaných ptačích druhů. V průběhu roku začaly voliérie využívat i drápkaté opice.

Významným počinem byla výstavba výběhu pro vlky. Poměrně nenáročná expozice orientovaná v lesním svahu doplňuje evropskou část zoo. Součástí expozice jsou působivé vyhlídky a v jejím těsném sousedství vyrostlo sice malé, ale stylové občerstvení.

Bývalá budova továrny Modeta doznala nezbytné úpravy

ve dvou místnostech vybavených klecovým systémem a začíná plnit úlohu chovatelského zázemí.

V chovatelské činnosti jsme zaznamenali řadu významných odchovů. Mezi návštěvnícky atraktivní patří zejména mládě zeber damarských, irbisů či tapírů jihoamerických. V odborné veřejnosti vyvolává ohlas odchov kunovců tečkovaných, kteří jsou jen ve dvou zoo v Evropě. Počet chovaných druhů se výrazně zvýšil zejména díky plazům, kteří obsadili expozice nového pavilonu. Zde nejvíc upoutají pozornost krokodýlí siamští, kteří doplnili náš původní pár krokodýlů čelnatých.

Náročné výsadbě zeleně v Tropickém pavilonu se v druhé půlce roku věnoval zahradnický úsek. Péče o zeleň v zoo je nikdy nekončící činnost a její rozsah se průběžně zvyšuje. Kromě běžných prací souvisejících s údržbou trávníků, dřevin, úklidem listů či odpadů, vznikaly nové záhony a nové kompozice, včetně jihoamerické voliérie. Pro příznivce botaniky byla Stezka stromů rozšířena o několik dalších informačních cedulí.

Hospodaření s veřejnými prostředky zodpovědně zajišťovalo ekonomické oddělení. Systém interní kontroly, do kterého jsou zainteresováni vedoucí zaměstnanci, je funkční a zajišťuje tak efektivní, ekonomické a účelné nakládání se svěřejnými prostředky. Za rok 2015 bylo dosaženo hodnoty soběstačnosti 64,57 procent.

Uplynulý rok velmi důkladně prověřil naše možnosti i schopnosti. Je neoddiskutovatelnou skutečností, že zoo v této zkoušce obstála. Uznání patří všem zaměstnancům, ale i příznivcům zoo, sponzorům, MŽP ČR a v neposlední řadě Magistrátu města Jihlavy, který zabezpečuje zoo v potřebné míře finančními prostředky a podporuje její rozvoj.

### SUMMARY

2015 was one of the most significant years in the history of Jihlava Zoo. The end of the year culminated in the completion of the construction project titled „Zoo pěti kontinentů“ („A Zoo of Five Continents“). The final structure to begin serving its purpose was the Tropical Pavilion.

During the course of the year, we took advantage of the five continent theme as much as possible. The five rotations of summer camps were dedicated to this theme as well. However, the PodpoVRCH (Beneath the Surface) education centre offered a range of other programmes and activities as well, and thus welcomed an unbelievable 10,000 visitors in its fourth year of existence.

In addition to the Tropical Pavilion, a walk-through aviary for South American birdlife was also completed. In addition to ibis, clawed monkeys inhabit the pavilion as well.

One noteworthy construction project is that of the wolf enclosure. This simple exhibit on a forested slope complements the European section of the zoo. The exhibit includes impressive viewpoints and a small yet stylish food court in its direct vicinity.

The building of the former Modeta factory underwent essential repairs in two rooms equipped with a cage system, and is beginning to serve its purpose as a breeding facility.

Our breeding programme reported a number of significant breeding successes. Visitor attractions mainly include the young Burchell's zebras, snow leopards, and South American tapirs. Our breeding of the eastern quoll—bred in only two zoos across Europe—has garnered the acclaim of the professional community. The number of bred species had increased significantly, primarily thanks to the variety of reptiles that now reside in the exhibits of the new pavilion. The greatest attraction here are the Siamese crocodiles that have complemented our original pair of dwarf crocodiles.

In addition to their regular activities, the landscaping division also devoted their time to planting in the new pavilion.

The financial department secured efficient, economical, and effective handling of the entrusted funds. In 2015, self-sufficiency reached 64.57%.

This past year was a thorough test of our possibilities and capabilities.

The zoo passed this test. Recognition is due to all of our employees, as well as supporters of our zoo, sponsors, the Ministry of the Environment of the Czech Republic, and, not least, the Jihlava City Council as well, which secures necessary monetary funds for the zoo and supports its development.

**Bc. Hana Krejčová**  
**Vedoucí ekonomicko-marketingového odd.**  
Head of Financial and Marketing Dpt.



## DOTACE, PŘÍSPĚVKY A DARY

Zoologická zahrada Jihlava obdržela od svého zřizovatele, kterým je statutární město Jihlava, pro rok 2015 provozní příspěvek ve výši 15 800 000 Kč.

Dalšími cizími zdroji financování činnosti zoo byla dotace Ministerstva životního prostředí ČR ve výši 727 393 Kč určená na úhradu nákladů na krmiva spojených s chovem ohrožených druhů světové fauny a dále na úhradu nákladů souvisejících s chovem zvláště chráněných druhů živočichů, vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat a na osvětu v oblasti ochrany přírody, především ve smyslu Úmluvy o biologické rozmanitosti.

V oblasti financování nákladů spojených s vytvářením pracovních míst veřejně prospěšných prací získala zoo účelovou dotaci od Úřadu práce z Evropského sociálního fondu ve výši 205 129 Kč.

Dále byly zoologické zahradě poskytnuty peněžité dary na výživu a chov zvířat v rámci projektu symbolická adopce zvířat, prostřednictvím veřejné sbírky a DMS ve výši 498 897 Kč. Tyto prostředky byly zúčtovány na rezervní fond.

Do investičního fondu přibýly prostředky z darů v celkové výši 300 000 Kč.

### Zřizovatel určil pro rok 2015 zoologické zahradě tyto závazné ukazatele:

- celkové neinvestiční náklady hlavní činnosti hrazené z příspěvku zřizovatele a vlastních zdrojů 40 901 tis. Kč z toho účelově na úhradu energií 3 300 tis. Kč
- vlastní zdroje včetně předpokládaného výsledku hospodaření doplňkové činnosti 24 350 tis. Kč
- maximální objem platů hrazený z provozního příspěvku a vlastních zdrojů v rámci hlavní i doplňkové činnosti 12 448 tis. Kč
- maximální objem ostatních plateb za provedenou práci hrazený z provozního příspěvku a vlastních příjmů v rámci hlavní i doplňkové činnosti 264 tis. Kč
- přepočtený počet zaměstnanců, jimž je vyplácen plat z provozních nebo vlastních prostředků v rámci hlavní i doplňkové činnosti 53,0 zaměstnanců

## CELKOVÉ VÝNOSY

V roce 2015 dosáhly celkové výnosy výše 45 667 153,51 Kč. Z toho 6 201 695,94 Kč činí celkové výnosy z doplňkové činnosti. Z celkových výnosů tvoří největší podíl tržby ze vstupného v hlavní činnosti, které dosáhly 21 232 969,82 Kč. Přestože došlo k meziročnímu poklesu návštěvnosti, byly tržby ze vstupného o 2 059 919,11 Kč vyšší v porovnání s předcházejícím rokem, neboť pro sezónu roku 2015 bylo zvýšeno vstupné o 10 Kč na 1 osobu.

Do doplňkové činnosti patří tržby z parkovného 1 732 590,67 Kč, tržby z pronájmů 1 864 168,65 Kč, tržby z prodeje zboží 1 156 758,86 Kč, tržby z prodeje zvířat 234 934,93 Kč a ostatní výnosy 1 114 410,83 Kč, mezi které patří zejména tržby z reklam. V části zhodnocení doplňkové činnosti (viz dále) jsou podrobnější informace k jednotlivým činnostem.

## CELKOVÉ NÁKLADY

V oblasti nákladů byl rozpočtový rok ovlivněn zejména dokončováním investičního projektu Zoo pěti kontinentů, resp. se zprovozněním Tropického pavilonu. Náklady meziročně vzrostly zejména v položce spotřeba materiálu a spotřeba energie. Celkové náklady v hlavní i doplňkové činnosti dosáhly výše 44 424 427,18 Kč. Z toho 3 861 730,34 Kč jsou náklady na doplňkovou činnost.

## HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

HV hlavní činnost – ztráta	1 097 239,27 Kč
HV doplňková činnost – zisk	2 669 041,60 Kč
HV celkem	1 571 802,33 Kč
Daň z příjmu	329 076,00 Kč
HV po zdanění	1 242 726,33 Kč

## INVESTICE

V průběhu roku byly pořízeny z prostředků investičního fondu organizace tyto investice:

Stavby:

• Voliéra pro ptáky	905 039,00 Kč
• Přístřešky pro sezení	451 800,00 Kč
• Houpací sítě 3 ks	37 890,00 Kč
• Termitiště	212 268,00 Kč

Dopravní prostředky:

• Elektromobil repasovaný	88 350,00 Kč
---------------------------	--------------

Dále bylo z prostředků investičního fondu provedeno technické zhodnocení staveb a inženýrských sítí:

• Vzduchotechnika v expozici Austrálie	60 566,00 Kč
• Obklady stěn v expozici afrických primátů	283 659,70 Kč
• Odchovna koček	69 500,00 Kč
• Odstavná odchovná zařízení	276 745,00 Kč
• Inženýrské sítě – posílení kabelu NN	196 822,48 Kč

## ÚDAJE O MAJETKU

Dlouhodobý majetek ve vlastnictví zřizovatele svěřený k hospodaření

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Koupí	Předáním od zřiz.		
Dlouhodobý hmotný	031	9 696 832,00	0,00	6 092 725,00	0,00	15 789 557,00
Dlouhodobý hmotný	032	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný	021	173 152 296,52	2 494 290,18	3 207 275,00	0,00	178 853 861,70
Dlouhodobý hmotný	022	12 010 829,40	88 350,00	0,00	722 264,48	11 376 914,92
Dlouhodobý hmotný	029	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý nehmotný	013	139 260,00	0,00	0,00	0,00	139 260,00
Drobný hmotný	028	9 110 099,09	730 145,12	0,00	178 523,60	9 661 720,61
Drobný nehmotný	018	370 714,72	0,00	0,00	45 000,00	325 714,72

Dlouhodobý majetek ve vlastnictví zoo

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Koupí	Předáním od zřiz.		
Drobný hmotný	028	40 100,00	0,00	0,00	0,00	40 100,00

## ZHODNOCENÍ DOPLŇKOVÉ ČINNOSTI

### PROVOZOVÁNÍ PARKOVIŠTĚ

Způsob provozování parkoviště po technické stránce zůstal v porovnání s předchozími roky nezměněn. Také sazby parkovného byly zachovány, tj. ve zvýhodněné výši pro návštěvníky zoo (40 Kč za den), pro ostatní uživatele parkoviště 20 Kč za hodinu a pro autobusy ve výši 140 Kč za den.

Stejně jako v letech předchozích byla v době od června do srpna za úplaty využívaná parkovací plocha společnosti Modeta Style, s.r.o., která bezprostředně sousedí s parkovištěm zoo. Jedná se o cca 40 dalších parkovacích míst.

Pro zajištění obsluhy parkoviště byl nově využit příspěvek Úřadu práce (dotace z prostředků ESF) na vytvoření míst veřejně prospěšných prací. Tím mohl být navýšen počet zaměstnanců zajišťujících bezproblémový chod parkoviště, a tak zvýšena úroveň organizace parkování návštěvníků.

Tržby z parkovného byly plánovány ve výši 1 600 tis. Kč. Skutečná výše tržeb byla 1 732 tis. Kč, což je o 132 tis. Kč více. Toto bylo způsobeno zejména vysokou návštěvností v závěru roku, kdy v měsíci prosinci přišlo do zoo více než 12 tis. návštěvníků, což je o cca 7,5 tis. více než v předchozích letech ve stejném období.

Provoz parkoviště lze považovat jednoznačně za efektivní přínos do rozpočtu organizace.

### PRONÁJEM PROSTOR

Stěžejní v této činnosti jsou pronájmy prostor pro poskytování služeb návštěvníkům. Jedná se o prostory pro gastronomii, prodej zboží – dárků, upomínkových předmětů i živých rostlin. Dále jsou prostory pronajímány za účelem umístění atrakcí pro děti – bagřík, skákací hrad, elektroautíčka.

Trvalý příjem je také z pronájmu prostor pro umístění automatů na pamětní mince a nápojových a potravinových automatů.

Příležitostný příjem je z pronájmu prostor pro krátkodobé využití.

Tržby z pronájmu byly plánovány ve výši 1 900 tis. Kč a dosaženy ve výši 1 864 tis. Kč. V porovnání s předchozím rokem, kdy bylo dosaženo tržeb z pronájmu ve výši 1 819 tis. Kč, však došlo k mírnému nárůstu.

### PRODEJ ZBOŽÍ A PROVOZOVÁNÍ KRMNÝCH AUTOMATŮ

V této oblasti došlo k velmi významné změně, která měla za následek vysoký nárůst tržeb z prodeje zboží. Jednalo se o zřízení nového prodejního místa v prostoru hlavního vstupu, což umožnilo rozšíření sortimentu a zejména zvýšení úrovně vystavení nabízeného zboží.

V prvním plánu výnosů a nákladů byly tržby z prodeje zboží plánovány ve výši 500 tis. Kč. Ve 4. Q pak byly plánované výnosy přehodnoceny na 1 140 tis. Kč a skutečná výše tržeb z prodeje zboží k 31. 12. dosáhla částky 1 156 tis. Kč. V porovnání s náklady na pořízení zboží ve výši 800 tis. Kč bylo dosaženo hrubého zisku z prodeje zboží ve výši 356 tis. Kč. V tržbách z prodeje zboží se odrážejí také výnosy z provozu automatů, ve kterých může návštěvník získat krmivo pro vybrané druhy zvířat. V areálu zoo jsou umístěny celkem 3 automaty na 2 místech – u expozice ovcí valašských a u kontaktní zoo s kozami kamerunskými. Na tržbách z těchto automatů bylo celkem získáno 22 tis. Kč.

#### PRODEJ ZVÍŘAT

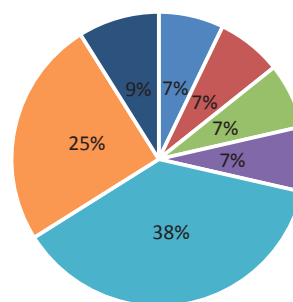
Jedná se o prodej zvířat fyzickým a právnickým osobám jiným než jsou zoologické zahrady. Mezi nejvíce obchodovatelné druhy patří plazi, drobní savci, ptáci a hospodářská zvířata. Tržby z prodeje zvířat byly plánovány ve výši 150 tis. Kč, skutečná výše tržeb dosáhla 235 tis. Kč.

#### ZAMĚSTNANCI

Průměrný měsíční hrubý plat v Kč	19 838
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců	51,79
Průměrný věk zaměstnanců	41,87

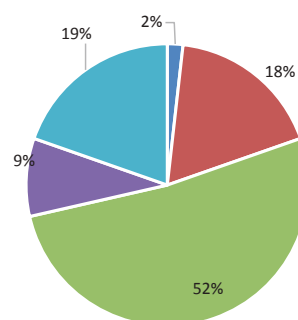


#### Zaměstnanci podle zařazení



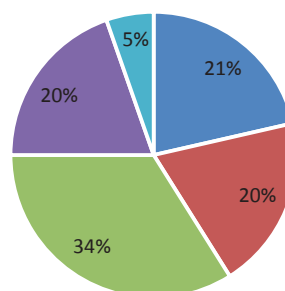
- Vedení
- Vzdělávání
- Ekonomika
- Marketing
- Ošetřovatelé
- Údržba
- Vstupní pokladny

#### Zaměstnanci podle stupně vzdělání



- bez vzdělání
- střední s výučním listem
- úplné střední s maturitou
- vysokoškolské bakalářské
- vysokoškolské magisterské

#### Věková struktura zaměstnanců



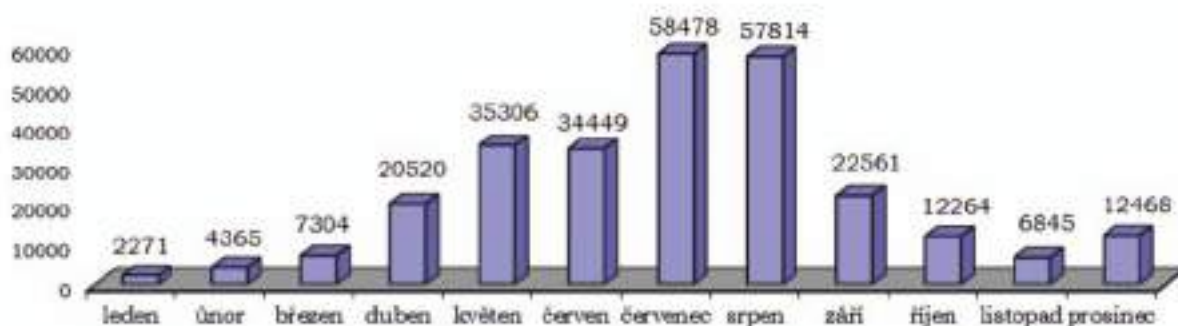
- do 30 let
- nad 30 do 40 let
- nad 40 do 50 let
- nad 50 do 60 let
- nad 60 let



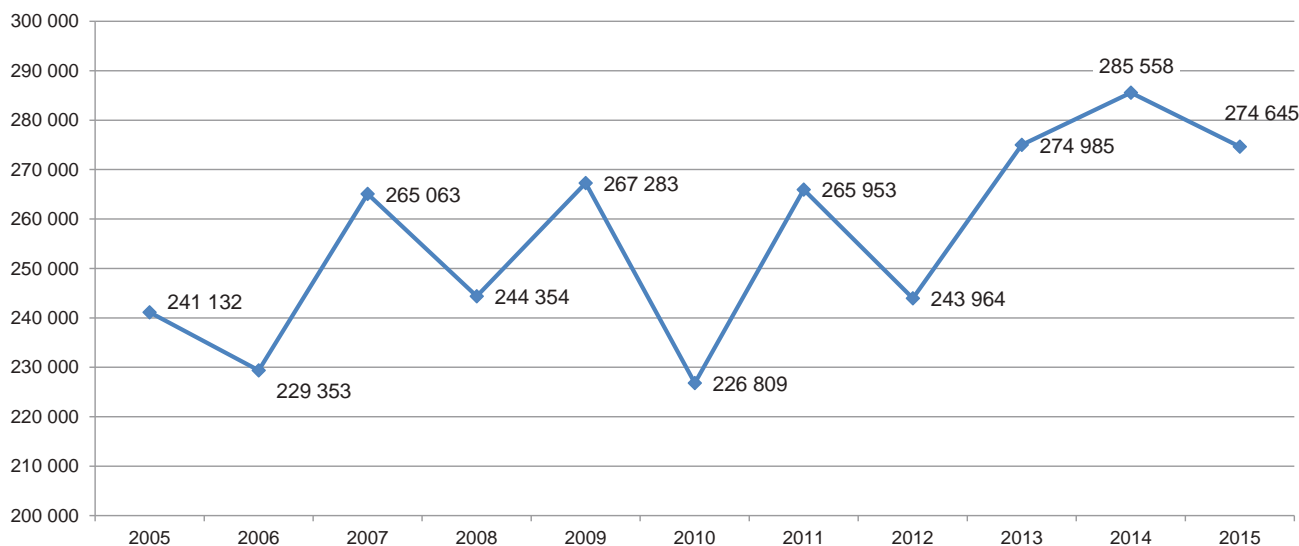
## NÁVŠTĚVNOST

Zoologickou zahradou prošlo celkem 274 645 návštěvníků. Již tři roky je celková návštěvnost nad hranicí 270 tis. návštěvníků. V porovnání s rokem 2014 došlo k poklesu o pouhých 3,8%. Podle vývoje návštěvnosti v průběhu roku vznikl pokles v jarních měsících, kdy v březnu byla návštěvnost v porovnání s rokem 2014 nižší dokonce o 18 267 návštěvníků. Tento schodek se podařilo vyrovnat částečně v letních měsících, výrazně pak v závěru roku. Po otevření Tropického pavilonu návštěvnost výrazným způsobem vzrostla a za prosinec dosáhla celkové výše 12 468 návštěvníků, což v porovnání s prosincem roku předchozího činí nárůst o 9 014 návštěvníků.

Měsíční návštěvnost v roce 2015



Návštěvnost 2005 - 2015



### SUMMARY

In 2015, Jihlava Zoo acquired funds from the following providers for its operations:

Statutory City of Jihlava (founder)	CZK 15,800,000
Ministry of the Environment of the Czech Republic	CZK 727,393
Jihlava Labour Office	CZK 205,129
Total	CZK 16,732,522

Total revenues amounted to	CZK 45,667,153.51
(of which CZK 21,232,969.82 was revenue from admission prices).	
Total expenses amounted to	CZK 44,424,427.18
Total profit was	CZK 1,242,726.33

As of 31/12/2015, Jihlava Zoo reported 51.79 FTE employees. The zoo had a total of 274,645 visitors.

# STÁTNÍ DOTACE MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR PROGRAM „PŘÍSPĚVEK ZOOLOGICKÝM ZAHRADÁM“ GOVERNMENT GRANT FROM THE CZECH MINISTRY OF THE ENVIRONMENTAL PROGRAMME „SUPPORT FOR ZOOLOGICAL GARDENS“

**Bc. Hana Krejčová**

Zoologická zahrada Jihlava obdržela na základě žádosti státní dotaci MŽP ČR z programu „Příspěvek zoologickým zahradám“. Dotace byla účelově vymezená na krmivo pro ohrožené druhy zvířat, na realizaci vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany přírody.

Dotace byla poskytnuta v celkové výši 727 393,00 Kč a v průběhu roku plně vyčerpána.

## CELKOVÁ REKAPITULACE

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
727 393,00 Kč	2 174 737,15 Kč	2 902 130,15 Kč
25,06 %	74,94 %	100 %

## ROZPIS PODLE JEDNOTLIVÝCH DOTAČNÍCH TITULŮ

### A. Chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoologických zahradách

1.1. Chov ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zvláštního právního předpisu

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
615 727,00 Kč	2 037 972,97 Kč	2 653 699,97 Kč
23,20 %	76,80 %	100 %

### B. Zapojení českých zoologických zahrad do systému ochrany přírody České republiky

2.1. Chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zvláštního právního předpisu a zapojení zoologické zahrady do záchranných programů těchto druhů.

2.2. Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečného genofondu.

2.4. Realizace vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany přírody, především ve smyslu Úmluvy o biologické rozmanitosti, a s tím související publikační činnost.

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
bod 2.1. 40 329,00 Kč	95 068,04 Kč	135 397,04 Kč
bod 2.2. 6 147,00 Kč	15 142,44 Kč	21 289,44 Kč
bod 2.4. 65 200,00 Kč	26 543,70 Kč	91 743,70 Kč

### CELKEM dotační titul B

111 676,00 Kč	136 754,18 Kč	248 430,18 Kč
44,95 %	55,05 %	100 %



Hyeny žíhané (*Hyaena hyaena*) se zabydlely v nové expozici.

## ŘEDITELKA THE DIRECTOR



Ing. Eliška Kubíková

## EKONOMICKO-MARKETINGOVÉ ODDĚLENÍ ECONOMIC AND MARKETING DEPARTMENT



### VEDOUcí/HEAD: Krejčová Hana Bc.

Bohuňková Adéla, Jarošová Pavla Mgr., Kotíková Olena Bc., Kovárníková Eliška, Maláč Martin, Milostná Helena, Mrázková Dana (od/from 5. 1. 2015), Pařízková Martina, Procházková Michaela, Rektorič Zbyněk (od/from 21. 5. 2015), Roubíčková Michaela, Ryneš Michal Ing., Spudilová Hana Ing., Strnadová Michaela Bc., Štěpánová Štěpánka (od/from 1. 9. 2015), Štumarová Naděžda, Švantnerová Jana, Vaňková Radka Mgr., Vilhumová Iva RNDr.

## ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ ZOOLOGICAL DEPARTMENT



### VEDOUcí/HEAD: Vašák Jan Ing.

Brumovská Michaela Mgr. (od/from 12. 11. 2015), Chyhal Bohumír, Čeplová Jana, Dohnal Marek, Hájek Pavel, Havel Martin Bc. (od/from 13. 10. 2015), Hudcová Marta, Jarošová Radmila, Králová Jaroslava, Krčilová Šárka Ing., Kříž Petr, Libenský Ilja, Obrdlíková Marie, Rodová Petra, Slepica Martin, Ševčíková Lubomíra, Škárková Petra (od/from 9. 3. 2015), Tomek Martin, Trojanová Lydie, Viduna Richard Mgr. (od/from 1. 7. 2015), Vytisková Eva

## ODDĚLENÍ ÚDRŽBY A VÝSTAVBY MAINTENANCE AND BUILDING DEPARTMENT



### VEDOUcí/HEAD: Zita Jiří

Dvořák Pavel, Hořejší Karel, Kabelka Jaroslav, Křepinský Hanuš, Munduchová Eliška, Rychnovský Jiří, Štorek Jiří Ing., Urbánek Václav, Vedra Jaromír, Wasserbauer Jiří (od/from 13. 7. 2015), Skoumal Petr (od/from 1. 10. 2015)

## MATEŘSKÁ A RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ MATERNITY AND PARENTAL LEAVE

Eliášová Michaela Mgr., Jonáková Sivie, Martínková Kateřina, Šmídová Barbora Bc.

### VETERINÁRNÍ SERVIS VETERINARY SERVICE

Horský Michael MVDr.

### SEZONNÍ PRACOVNÍCI SEASONAL WORKERS

Bernatová Anna (1. 5. 2015–30. 9. 2015), Blechová Petra (1. 5. 2015–31. 10. 2015), Řezník Zdeněk (1. 5. 2015–12. 6. 2015), Smatanová Jarmila (14. 7. 2015–31. 7. 2015), Šeriková Zdenka (1. 5. 2015 – 24. 6. 2015), Vystrčil Patrik (1. 7. 2015–30. 7. 2015), Zátorský Roman (1. 5. 2015–24. 6. 2015), Zrna Jiří (1. 5. 2015–30. 9. 2015)

## PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ STAFF

# MARKETING A VZDĚLÁVÁNÍ

## MARKETING AND EDUCATION

### AKCE POŘÁDANÉ PRO VEŘEJNOST

#### PUBLIC EVENTS

Bc. Michaela Strnadová

#### Březen

22. 3. **Den vody** – den ve znamení vody a vodních zvířat  
27. 3. **Noc s Andersenem** – čtení spojené s přenocováním

#### Duben

4. 4. **Den Ptactva** – den věnovaný všem opeřeným obyvatelům přírody  
5. 4. **Velikonoce v zoo** – jarní dovádění a české velikonoční zvyky  
25. 4. **Den Země** – jarní slavnost na počest naší zelené planety Země

#### Květen

18. - 22. 5. **ZOART** – dřevosochařské sympozium Střední umělecké školy grafické z Jihlavy  
1. 5. - 30. 9. **Dravci nad hlavami** – letové ukázky dravých ptáků a sov zblízka  
31. 5. **Den dětí a křtiny zebry damarské** – „Děti dětem“ – program připravený dětmi pro děti

#### Červen

5. 6. **Noc snů** – plníme sny dětem se zdravotním postižením  
21. 6. **Světový den žiraf** – nejdelší den v roce bude věnovaný nejvyšším zvířatům

#### Červenec

1. 7. - 31. 8. **Blíž, než jste zvyklí** – komentovaná krmení vybraných druhů zvířat  
4. 7. **Prázdniny začínají v zoo** – ze školy rovnou do zoo přivítat prázdniny  
11. 7. **IYASA Vás roztančí** – vystoupení taneční a pěvecké skupiny ze Zimbabwe

#### Srpen

8. a 9. 8. **Letní noc** – netradiční putování po zoo „ZOOSAFARI“  
22. 8. **Evropská noc s netopýry** – večerní povídání o netopýrech spojené s jejich pozorováním  
29. - 30. 8. **Střípky Afriky** – dvoudenní festival plný přednášek, filmů, zajímavých prezentací, afrických rytmů, výrobků a ochutnávek

#### Září

26. 9. **Himálajské dobrodružství aneb křtiny malého irbise**

#### Říjen

3. 10. **Den zvířat** – zvířecí svátek věnovaný africkým zvířatům

#### Listopad

7. 11. **Den sov a dravců** – i dravci a sovy mají své místo na Zemi  
29. 11. - 24. 12. **Advent v zoo** – každý den se v zoo něco děje

#### Prosinec

2. 12.  
12. 12. **Křtiny tapíra**  
**Slavnostní otevření Tropického pavilonu**  
27., 28., 29. 12. **Vánoční večerní prohlídky zoo** – „Dovolená v tropickém ráji“



Během Dne vody se mohli návštěvníci setkat i s vodníkem.



Letové ukázky dravých ptáků a sov jsou každý rok velice oblíbené.

## KLUBOVÉ VEČERY

8. 1. **Putování po klenotech bývalé Jugoslávie**  
– Milan Macháček
5. 2. **Altaj na kole** – Kateřina Lhotová
5. 3. **Patagonie a Ohňová země** – Jaromír Novák
22. 3. **Cesta za vodopádem** – Martin Šíl
2. 4. **Hrozba z Afriky** – máme se bát exotických nemocí? – Jana Těšíková
21. 6. **Mezinárodní den žiraf** – Karolína Brandlová
3. 9. **Za přírodou Venezuely** – Aleš Toman
1. 10. **Indie země kontrastů** – Eliška Kubíková
6. 11. **Japonsko mýma očima** – Jenifer Wang
2. 12. **Chováme se jako zvířata?** – Klára Bezděčková

## OZVĚNY EKOFILMU

20. 2. **Medvěd pyskatý, Divočiny, Dobrodružství tropické ekologie**
21. 2. **Divoká Skandinávie, Záchrana Loskutáka, Dunaj**  
– evropská Amazonka, Litovelské Pomoraví

## VÝSTAVY

- „Krásy zimní přírody makroobjektivem“ – fotografie Jarka Melicharová  
 „Škodovkou na hranice Číny“ – fotografie Jiří Folbrecht  
 „Zvířata Afriky“ – fotografie Jarka Melicharová  
 „Ze života hmyzu“ – fotografie Ing. Milan Slavinger  
 „Zvířata z lesů, vod a strání Vysočiny“ – fotografie Ing. Stanislav Vorálek  
 „Uděl africké ženy“ – fotografie Lenka Klicperová

Prodejní výstava originálních dřevěných soch **ZVINO VA AFRICA**

Malby na plátně – originály z Afriky a **BURKINA FASO** batiky

Putovní výstava „Za stromy roku“ –

Lenka Grossmannová

Výstava děl dětí v rámci kampaně „Od pólu k pólu“

## AKCE MIMO AREÁL ZOO

Pravidelně se účastníme různých propagačních akcí mimo zoo. Navštívili jsme setkání sběratelů „Zoofanatika“ v Zoo Plzeň, Dětskou neděli Cinestar v Jihlavě, veletrh GO v Brně, Den Země v Třebíči a v Jihlavě, Městské slavnosti v Počátkách a Pohádkovou zahrádku v Chebu.

## MOBILY PRO GORILY

Gorily nížinné jsou ve své domovině ohrožovány těžbou tanalu, ze kterého se vyrábějí součástky do mobilních telefonů.

Společnost REMA Systém se v rámci projektu Pomáháme gorilám zavázala za každý odevzdaný starý mobil přispět 10 Kč na ochranu kamerunské rezervace Dja, kde gorily žijí. Zoo Jihlava je do tohoto projektu zapojena již od roku 2010. V roce 2015 se nám podařilo sesbírat 148 ks starých mobilních telefonů a prostřednictvím společnosti REMA Systém tak přispět na ochranu goril nížinných částkou 1 480 Kč.

## SVATBY

V roce 2015 se u nás uskutečnila jedna svatba u pavilonu žiraf.



Maskot zoo vítal návštěvníky veletrhu GO v Brně.

### SUMMARY

In 2015, Finances & Marketing delivered a number of promotional events for zoo visitors, which included public talks, displays and cinema shows.

# SPOLUPRÁCE SE SDĚLOVACÍMI PROSTŘEDKY

## COLLABORATION WITH THE MEDIA

Martin Maláč

V roce 2015 vyšlo o jihlavské zoo celkem 26 televizních reportáží – nejvíce v TV Nova 18x, v České televizi 7x a jednou na televizi Prima. V jarních měsících proběhlo i natáčení pořadu o vaření pro dětský kanál ostravského studia ČT. V prosinci byla v zoo natočena reportáž o Tropicckém pavilonu do oblíbeného pořadu Toulavá kamera na ČT. Celkem 4 zprávy o zoo odvysílala i regionální internetová televize i-Vysočina. V rádiích byla Zoo Jihlava zastoupena přibližně v 50 samostatných reportážích. Nejvýznamnější je dlouhodobá spolupráce s Českým rozhlasem Region, Českým rozhlasem, dále Rádiem Vysočina a Rádiem Jihlava. V Českém rozhlasu Region několikrát týdně zaznívají zajímavosti pro děti o zvířatech ze zoo, případně aktuální upoutávky na různé akce v zahradě.

Významná spolupráce pak probíhá s tištěnými i internetovými novinami celostátního a regionálního charakteru, zejména MF Dnes, Deníkem, Jihlavskými listy, Horáckými novinami, Právem a redakcí Blesku. Celkem vyšlo v novinách odhadem více než 150 článků, krátkých zpráv a fotografií zmiňujících jihlavskou zoo.

Bylo vydáno 30 tiskových zpráv. Tiskové zprávy byly rozesílány na téměř 120 e-mailových adres. V průběhu roku byl zaznamenán zvýšený zájem médií o e-mailové tiskové zprávy. Největší zájem médií byl tradičně o nová mláďata narozená v zoo. Velké pozornosti se pak těšil také dokončovaný Tropiccký pavilon a jeho otevření na konci roku 2015.

### Facebook

Facebook byl i pro tento rok spolu s webovými stránkami zoo nosným médiem pro informování veřejnosti o novinkách. V průběhu roku se počet fanoušků zvýšil z 9 750 na 11 500. Díky tomu nám výrazně vzrostl dosah jednotlivých příspěvků. V předchozích letech se jednalo maximálně o tisíce fanoušků, ke kterým naše příspěvky doputovaly, letos šlo již o desetitisíce. Obecně jsou nejoblíbenější informace o nových přírůstcích, mláďatech, dovozech zvířat a nově otevřených expozicích. Největší úspěch však zaznamenal organický (neplacený) příspěvek – video nabízející procházku po naší zoo, které se zobrazilo na FB zdi 33 058 uživatelům a obdrželo 1 030 reakcí „To se mi líbí“ a „komentářů“. 10 758 uživatelů video shlédlo, 4 820 si na něj kliklo.

### Webové stránky

Návštěvnost našich webových stránek kopírovala trend zvyšující či snižující se návštěvnosti zoo. Celkem byly stránky zobrazeny 1 040 076, což vychází průměrně na 2 849 zobrazení denně. Průměrně uživatel strávil na našem webu 3 minuty, 31 sekund a zobrazil si 5,58 stránek. Opakovaně náš web využívá 31 % uživatelů z celkového počtu. Vyšší zájem o naše webové stránky jsme zaznamenali i v průběhu prosince. Zde to s největší pravděpodobností souvisí s otevřením nového Tropicckého pavilonu.

Pomocí webových stránek, konkrétně přes e-shop, u nás probíhá i nákup tzv. „zážitků se zvířaty“ – jedná se o speciální programy „Den chovatelem“ (kdy zájemce jeden den pracuje jako chovatel), či hodinové „Setkání se zvířaty“.

V letošním roce jsme navázali spolupráci s několika dalšími externími fotografy. Tito lidé nám velmi pomáhají v naší propagační práci a jejich fotografie ozdoby jak již zmíněný facebook či web zoo, ale také například naše propagační předměty.

### Propagace otevření Tropicckého pavilonu

Největší akcí roku 2015 bylo bezesporu otevření nového Tropicckého pavilonu. Záležitostí propagace bylo o celé akci informovat veřejnost. Připravili jsme kampaň se sloganem „Svlékejte vrstvy, letošní rok bude ve znamení tropů“. Tento slogan se objevil na hlavičce našeho facebookového profilu, na úvodní stránce webu a na propagačních předmětech (PF 2016, kalendářiky, pozvánka k otevření pavilonu, propagační letáky na rok 2016). Samozřejmostí byla inzerce v různých periodikách – regionálních denících, webových portálech atd.

Využili jsme také typ velkoformátové reklamy. Na hlavním silničním tahu do Jihlavy jsme umístili billboard a v několika částech Jihlavy jsme umístili reklamu na telefonní budky.

Vydali jsme i speciální kolekci propagačních předmětů s novými zvířaty z pavilonu – např. magnety, butony, klíčenky. Vznikla také stylová trička v pánské, dětské a dámské variantě. Díky originálním kresleným obrázkům na jmenovky pro zvířata, jsme měli o spojovací prvek pro naše propagační předměty pro konec sezony 2015 postaráno.

### SUMMARY

In 2015, a total of 26 television reports and 50 independent radio reports about Jihlava Zoo were broadcast.

30 printed media reports were published. The greatest media interest was traditionally earned by new offspring born at the zoo. The completed Tropical Pavilion and its inauguration in late 2015 also captured a lot of attention.

### Website

Traffic on our website mirrored the trends of increased or decreased visitor turnout to the zoo. The website was viewed a total of 1,040,076 times.

### Promotion of the Inauguration of the Tropical Pavilion

The biggest event of 2015 was, without a doubt, the opening of the new Tropical Pavilion. The focus of promotion efforts was to inform the public about the event. We organised a campaign with the slogan, „Svlékejte vrstvy, letošní rok bude ve znamení tropů“ („Shed your layers, this year will be in the sign of the tropics“). This slogan appeared in the header of our Facebook profile, on the homepage of our website, and on promotional materials (PF 2016, mini calendars, invitations to the opening of the pavilion, promotional flyers for 2016). And of course there were also advertisements in various periodicals / regional newspapers, on web portals, etc.

RNDr. Iva Vilhumová

Dokončování nového Tropického pavilonu koncem roku 2015 určilo směr práce všech pracovníků zoo. Podíleli jsme se na řešení technického vybavení i dokončovacích pracích, zejména na řešení návaznosti na stávající výběhy zvířat. Snažili jsme se také uspokojivě ovlivnit přístupnost objektu pro návštěvníky. V oblasti zoo designu této zajímavé stavby jsme ve spolupráci s architektem pracovali na tvorbě interiéru a tvarování jednotlivých expozic, aby co nejvíce vystihovaly přirozené životní prostředí chovaných zvířat. Nedílnou součástí bylo i vytvoření osazovacího plánu především živou zelení. Uspořádání terání ve spojení s netradičním povrchem stěn bylo pro nás výzvou. Abychom podtrhli přírodní vzhled celého pavilonu, rozhodli jsme se pro tisk ručně kreslených originálních obrázků zvířat na dřevěný podklad. Celkem jsme tak připravili na 60 titulů cedulek ke zvířatům.

V průběhu roku jsme spolupracovali na nově vznikající expozici pro evropské vlky s navazujícím novým občerstvením. Dále na rekonstrukci zastřešení venkovního sezení u občerstvení Zanzibar, rekonstrukci přístřešků v bezprostřední blízkosti nového Tropického pavilonu a sjednocení vnějších stěn objektu s africkým interiérem KataBaru. Také stylové občerstvení Cantina Escondido jsme doplnili o etnické a dekorativní prvky.

Velkým úkolem bylo vytvoření návrhu nového orientačního systému, který by podtrhoval přírodní styl areálu zoo. Vznikly návrhy směrovek, systém jejich hierarchie, informační „kiosky“ u jednotlivých expozicích celků a nové rozmístění orientačních sloupů. Práce bude pokračovat v roce 2016 tak, aby nový orientační systém byl dokončen k 60. výročí otevření zahrady.

Informační systém v areálu se skládá jednak ze jmenovek jednotlivých druhů zvířat a jejich údržby (v roce 2015 jsme vytvořili 15 nových titulů), zákazových a informačních cedulek (6 titulů) a příležitostných informačních cedulí (uzavírky, informace o stavbách, programech atd.). Samostatnou částí informačního systému jsou tzv. botanické jmenovky. V roce 2015 vzniklo 15 nových titulů, které budou rozmístěny především na Lesní stezce.

V oblasti marketingu jsme připravili návrhy na reklamní a propagační předměty (hrníček, pohledy, pexeso, trička a další drobné předměty). Kromě toho jsme se podíleli na dalších tiskovinách Zoo Jihlava vč. zpracování dat (Výroční zpráva 2014, Zoo novinky 2015, letáky a další).

Rok 2016 bude ve znamení dokončení dalších expozicích záměrů, např. doplnění informačního systému jednotlivých expozicích celků, především Australské farmy, Africké savany a Tropického pavilonu a dobudování Lesní stezky a Údolí včel.



V Tropickém pavilonu jsou zajímavé expozice – například ve staré bedně bydlí lvičci zlatí.



Blízko dětského koutku vyrostla nová expozice pro vlky.



Netradiční informační systém v Tropickém pavilonu koresponduje s celkovým pojetím prostoru.

#### SUMMARY

In 2015, the final and largest structure of the Zoo of Five Continents project was completed: the Tropical Pavilion. We participated mainly in designing the interiors of the individual terrariums as well as other interior spaces, in the design of the plant layout, and the information system printed on wooden plaques.

Other events include the preparation of and collaboration on the implementation of the enclosure for the European wolves, incl. the adjacent new food

court, reconstruction of the roof of the covered seating area at the Zanzibar food court, designs for the new orientation system, and new elements for the information system (new captions for animal nameplates and tree nameplates).

Regular maintenance of the information system also received attention, as did collaborations on marketing projects and preparation of printed media for the zoo.

# CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY PODPOVRCH

THE PODPOVRCH (BENEATH THE SURFACE) CENTRE FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION

**Mgr. Pavla Jarošová**  
vedoucí úseku vzdělávání

Head of Education Dpt.



V roce 2015 jsme vstoupili do čtvrté sezony činnosti vzdělávacího centra. Naší hlavní náplní jsou výukové programy pro školy. Navštívilo nás 5 948 dětí ze základních a středních škol, 2 314 dětí z mateřských škol a 297 dětí ze speciálních škol a tříd. Na podzim 2015 jsme nabídku programů obohatili o 6 nových. Celkem jsme připravili 35 různých programů. Některé z nich probíhají jen v centru, jiné jen v zoo a většina z nich je kombinací obou variant. Velmi nás těší zájem učitelů, pro které jsme se stali trvalými partnery.

V období od listopadu do března je vítaný program pro malé děti a jejich doprovod s názvem „Hrátky PodpoVRCHem“. Uskutečnili jsme jej 35x a navštívilo nás 513 dětí od 2 do 6 let. Opět jsme uspořádali Noc s Andersenem, veřejně známou akcí na podporu čtení u dětí, kterou v březnu organizují knihovny. Společně s 30 dětmi jsme si prohlédli zoo, povídali, četli příběhy o zvířatech, muzicírovali a hlavně přenocovali v centru ve spacácích.

Během vedlejších prázdnin jsme připravili pro děti program Prázdniny PodpoVRCHem. Během jarních prázdnin byl program půldenní a podzimní prázdniny jsme ho již prodloužili na celý den. Pět dní se celkem zúčastnilo 65 dětí. V době hlavních prázdnin jsme uskutečnili Příměstský tábor PodpoVRCHem. Celkem jsme zrealizovali 5 turnusů pro 150 dětí. Hlavním tématem byla „Zoo pěti kontinentů“, proto jsme se každý den jednomu ze světadílů věnovali. Děti si prohlédly typická zvířata, vžily se do role původních obyvatel, ochutnaly nějakou tu pochoutku, samozřejmě soutěžily a skvěle se bavily.

V centru probíhají 4 zájmové kroužky pro děti – chovatelský, přírodovědný, teraristický a Zoohrátky se zvířátky pro menší děti. Od září jsme nabídku rozšířili o kroužek Animals at the ZOO pro předškoláky s angličtinou. Pravidelně tyto kroužky navštěvovalo 48 dětí. V zoo funguje již od roku 2006 PONY kroužek pod vedením Milana a Michaely Raždíkových, který navštěvuje 7 dětí. Ty se učí nejprve kolem poníků pohybovat, poznávat je, později je čistit, vodí i na nich jezdí. Ti odvážnější si trůfnou i na závody nebo výstavy.

Ve vzdělávacím centru probíhala rovněž různá setkání, konference, přednášky a zasedání. Pro svá jednání naše pro-

story využil Kraj Vysočina, Magistrát města Jihlavy, Vysoká škola polytechnická Jihlava, ČSOP Jihlava, Lipka a další organizace. Pro širokou veřejnost jsme uspořádali cyklus přednášek Klubové večery a promítání filmů Ozvěny Ekofilmu. Přednášky v centru byly i součástí Dne vody a Mezinárodního dne žiraf. Během festivalu Střípky Afriky zde 29. a 30. srpna proběhlo osm přednášek, které se věnovaly Africe.

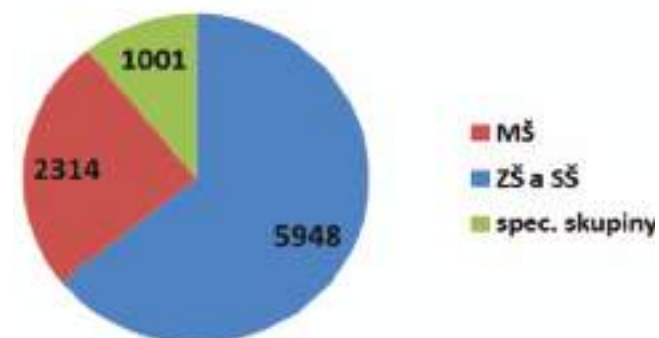


V rámci kampaně Od pólu k pólu žáci škol vytvářeli zeměkoule z použitých materiálů.

Centrum PodpoVRCH jsme využívali i při akcích pro veřejnost, které jsme pořádali v zahradě. Během Dne vody, Dne ptactva, Velikonoc, Dne Země, Dne zvířat, Dne sov a dravců, Mikulášského víkendu i Večerních vánočních prohlídek si návštěvníci naše zajímavé prostory nejen prohlédli, ale mohli se i zúčastnit různých aktivit, výtvarných dílen, her a soutěží. Novinkou byla akce „NE-VIDITELNÁ ZOO“, která proběhla v říjnu a je součástí stejnojmenného projektu, který byl finančně podpořen z Fondu Vysočina. Jednalo se o příležitost pro návštěvníky vyzkoušet si jak zvířata i svět vnímají lidé se zrakovým handicapem. Ve spolupráci s organizacemi, které se nevidomým a slabozrakým věnují (Tyfloservis, Tyflo centrum, Speciální pedagogické centrum, Tyflo Vysočina apod.), jsme připravili výstavu pomůcek pro nevidomé, ukázkou práce vodícího psa, výtvarnou dílnu, možnost sáhnout si na různé přírodniny a kontaktní zvířata „poslepu“ nebo navštívit „Kávu po.tmě“, kterou připravily studentky SVOŠS Jihlava. Tuto akci chceme ještě zopakovat i na jaře 2016 a zároveň doplnit informační systém v zahradě o prvky pro nevidomé a slabozraké.

V rámci kampaně EAZA „Pole to pole“ jsme pokračovali ve školní soutěži „Od pólu k pólu“. Cílem bylo upozornit na to, že naším každodenním chováním ovlivňujeme přírodu celého světa. Mladší děti tvořily mozaiky zvířat z recyklovaných materiálů a starší prováděly různé výzkumy. Úkolem bylo například zjistit, jaké u jejich školy rostou invazní rostliny, kolik mají doma baterií, kolik mají spotřebičů v pohotovostním režimu, které výrobky obsahují palmový olej nebo jak nakládají s bioodpadem. Svou práci a výsledky pak děti prezentovaly

## Graf návštěvnosti centra







Vystoupení skupiny IYASA v zoo se stalo již tradicí.

v zoo 29. května na žákovské konferenci. Zapojilo se osm škol a všichni se svých úkolů zhostili na výbornou.

Součástí centra je několik akvárií, terárií, klecí a dalších chovatelských zařízení pro plazy, drobné savce, ryby, obojživelníky i bezobratlé. Zvířata jsou k dispozici k výukovým programům, pro činnost kroužků i během akcí pro veřejnost. Odchovali jsme mláďata gekončků nočních a pagekonů řasnatých. Rovněž se nám daří chov zlatohlávků nebo akvarijních ryb (tlamců).

V centru připravujeme podklady, plakátky a letáky k akcím a k výukovým programům. Elektronický newsletter „Nahlédněte PodpoVRCH“ byl vydán 11x a 2x zpravodaj „Nahlédněte PodpoVRCH pro školy“, které jsme rozesílali na e-mailové adresy zájemcům.

Program a účastníci	Počet	Počet účastníků
Výukové programy pro školy	276	5 948
Výukové programy pro školky	113	2 314
Výukové programy pro speciální skupiny	73	1 001
Přednášky a promítání	19	217
Výjezdy mimo zoo	9	9
Táborové dny	29	215



Výtvarná dílna při příležitosti Mezinárodního dne žiraf

### Novinky v roce 2015:

#### Africké putování (MŠ a 1., 2. třída ZŠ)

Pojďte s námi do zoo! Společně se projdeme po části zoo a představíme si africká zvířata, která cestou uvidíme. Zjistíme přitom, kdo velí surikatám, co má ráda žirafa nebo kdo je marabu.

#### Beautiful Earth (3., 4. třída ZŠ)

Zeměkoule je velká a kulatá a je na ní k vidění spousta krásných a zajímavých věcí. Pojďme si pohrát s anglickými slovíčky řečí, poslechem i pohybem. Zavítáme do džungle a zahrajeme si ZOOhru.



Během Ne-viditelné zoo si návštěvníci mohli vyzkoušet, jak vnímají svět nevidomí.

### Život savců (8., 9. třída ZŠ)

Savci jsou nejpobulárnější mezi zvířaty – snad proto, že mezi ně patříme. Po úvodu v centru se vydáme na cestu po zoo a podíváme se na to, jak se savci stali tak mimořádně rozmanitými a úspěšnými.

### Podivuhodný svět zvířat aneb zvířecí vychytávky (8., 9. třída ZŠ)

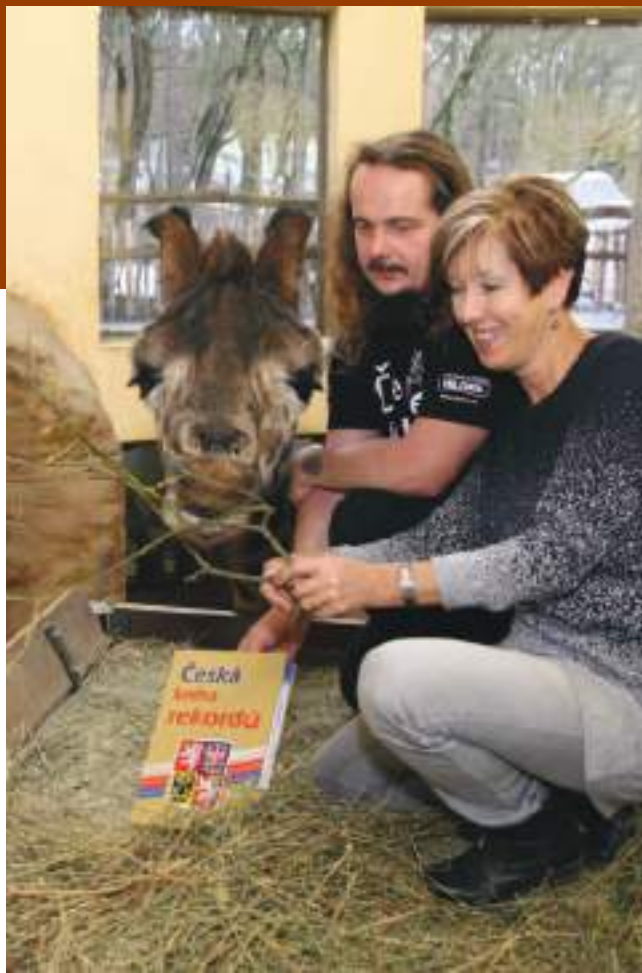
Pojdeme se společně po zoo a zaměříme se na důmyslné „vychytávky“ zvířat. Podíváme se, jak jsou přizpůsobená svému prostředí, jakým způsobem se vyvíjela a co vše dokáží.

### Netopýři a kaloni (SŠ)

Seznámíme se s evolucí letu u různých skupin živočichů. Srovnáme dvě skupiny létajících obratlovců ptáků a letounů. Povíme si o vzniku plachtění a letu u savců. Představíme si řád letounů, včetně krátké vycházky po zoo za kaloni rodriguezskými.

### Biodiverzita – to jsme my (SŠ)

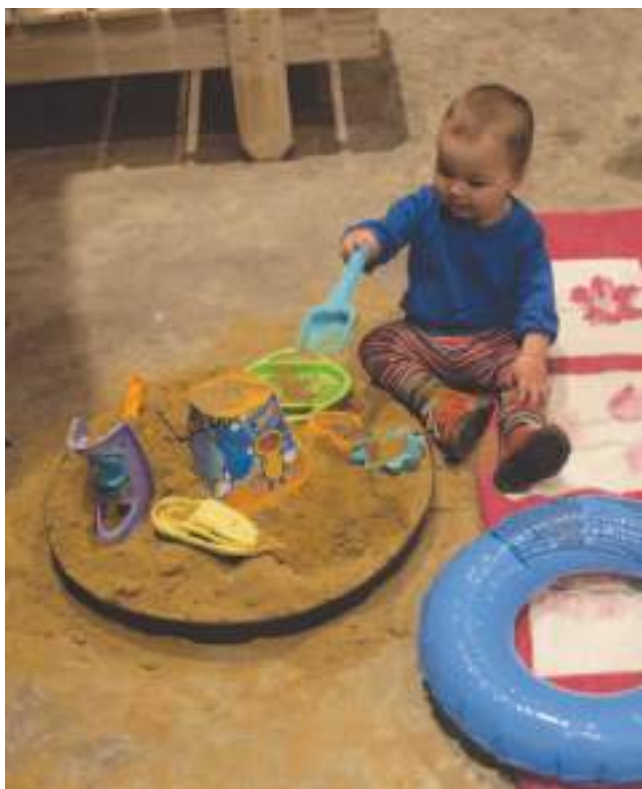
Pojdme se společně u vybraných expozic podívat na to, jak ovlivňujeme život zvířat naší každodenní činností. Můžeme něco udělat pro zachování biodiverzity na Zemi? Budeme hledat souvislosti i možná řešení.



Ing. Josef Vaněk z Agentury Dobrý den spolu s ředitelkou zoo Ing. Eliškou Kubíkovou představili rekordy Zoo Jihlava v České knize rekordů.



V rámci Střípků Afriky přinesli návštěvníci knihy pro novou knihovnu Ostrov naděje na ostrůvku Rusinga Island v Keni.



Dovolená v tropickém ráji bylo téma večerních vánočních prohlídek. Na „pláži“ si přišli na své i ti nejmenší.



*Příměstský tábor PodpoVRCHem – Hrajeme si na gibony*



*Vodní hrátky PodpoVRCHem ukázaly i na znečištěné moře.*



*Do programů se zapojují nejen děti bez rozdílu věku...*



*...ale na své si přijdou i dospělí.*

#### SUMMARY

In 2015, we entered into the fourth year of activity of this education centre. It is primarily dedicated to educational programmes for schools. Visitor totals included 5,948 children from primary and secondary schools, 2,314 children from pre-primary schools, and 297 children from special education schools and classes. Teachers had the opportunity to choose from a wide selection, a total of 35 various programmes. From November through March, one of our most popular programmes for young children and their guardians was titled „Hrátky PodpoVRCHem“ („Games Beneath the Surface“). It was presented 35 times, and was visited by 513 children ages 2 through 6. For secondary holidays, children could enjoy the programme titled „Prázdniny PodpoVRCHem“ („Holidays Beneath the Surface“), which featured a half-day programme for the spring holidays, and was expanded to a full-day programme during fall holidays. A total of 65 children participated over the course of five days. During the main summer holidays,

we organised the „Příměstský tábor PodpoVRCHem“ („Beneath the Surface Day Camp“). There were a total of 5 rotations for 150 children. 48 children attend four special interest clubs at the centre. The education centre also hosts various meetings, conferences, lectures, and sessions. Under the EAZA campaign, „Pole to Pole,“ we continued in the „Od pólu k pólu“ („From Pole to Pole“) contest. The goal was to draw attention to the fact that our daily activities impact the environment across the entire planet. The centre features several aquariums, terrariums, cages for small mammals, and other zoo furnishings. We created documentation, posters, and leaflets for events and educational programmes. The electronic newsletter „Nahlédněte PodpoVRCH“ („Glimpse Beneath the Surface“) was issued 11 times, and the newsletter „Nahlédněte PodpoVRCH pro školy“ („Glimpse Beneath the Surface for Schools“) came out twice, sent out to the email addresses of interested parties.

# SPONZORSTVÍ A SYMBOLICKÁ ADOPCE ZVÍŘAT

## SPONSORSHIP AND SYMBOLIC ANIMAL ADOPTION

### Bc. Olena Kotíková

Sponzorem a adoptivním rodičem se může stát opravdu každý. Stačí, když si vybere v seznamu zvířat na webových stránkách [www.zoojihlava.cz](http://www.zoojihlava.cz), telefonicky nebo osobně v zoo. Adopce trvá jeden rok od uzavření smlouvy a získané finanční prostředky jsou použity na úhradu nákladů spojených s výživou a chovem vybraného zvířete.

V roce 2015 bylo uzavřeno 99 platných darovacích smluv. Adoptivní rodiče tak přispěli na chov konkrétního druhu nebo všeobecně na chov zvířat v Zoo Jihlava celkovou částkou 360 135,- Kč.

#### Děkujeme všem adoptivním rodičům za jejich přízeň a podporu.

Jednotlivci				
Bártíková	Martina, MUDr.	Havlíčkův Brod	1 500 Kč	fenek
Bendovi	Monika a Zdeněk	Birmingham	1 000 Kč	morče domácí
Bettinger	Gregory	Deutschland	8 000 Kč	surikata, nosál červený
Bock	Stanislav, Ing.	Lysá nad Labem	1 300 Kč	leguánek modrý
Bršlicová	Marcela	Znojmo	1 000 Kč	pralesnička barvířská
Cahová	Kristina	Dobronín	1 500 Kč	fenek
Čemusová	Jana	Praha 4	2 000 Kč	želva ostruhatá
Čírtek	Jiří, PhDr.	Praha	20 000 Kč	levhart perský
Čírtek	Jiří	Praha	10 000 Kč	kočkodan Campbelv
Čírtková	Miroslava, PhDr.	Praha	5 000 Kč	kosman stříbřitý
Čírtková	Eva, Ing.	Praha	5 000 Kč	kosman běločelý
Čurdová	Helena	Jihlava	4 000 Kč	karakal
Dejmková	Jindřiška	Pelhřimov	3 000 Kč	fenek
Dolínková	Šárka, MVDr.	Chotěboř	4 000 Kč	nosál červený
Dvořák	František	Žirovnice	3 000 Kč	mýval severní
Dvořáková	Jana	Okříšky	1 000 Kč	morče divoké
Dvořákoví	Eliška, Dana a Stanislav	Jihlava	2 000 Kč	jezek bělobřichý, jezek ušatý
Eisenwort	Lukáš	Jihlava	1 000 Kč	rosela pestrá
Gurková	Dana, MDDr.	Jihlava	10 000 Kč	hrošík liberijský
Hrabalová	Pája	Praha	1 000 Kč	rosela pestrá
Hradecká	Jana	Jihlava	1 300 Kč	varan timorský
Hrachovina	František	Bylany	3 000 Kč	ara zelenokřídý
Janda	Petr	Praha	3 000 Kč	kočka slaništní
Jonášová	Lenka	Znojmo	1 000 Kč	pralesnička batikovaná
Jurkasová	Miroslava	Měřín	3 000 Kč	mangusta žíhaná
Knápková	Jana, RNDr.	Olomouc- Nemilany	4 000 Kč	kočka bažiná
Kohoutová	Klára	Pelhřimov	1 500 Kč	fenek
Koníř	Petr	Česká Třebová	4 000 Kč	kapybara
Kopáčová	Olga	Praha	1 000 Kč	sýček obecný
Kopicovi	Jana a Milan	Světlá nad Sázavou	1 000 Kč	korela chocholatá
Koudelková	Kateřina	Černá v Pošumaví	4 000 Kč	surikata
Královi	Hana a Lubomír	Chotěboř	4 000 Kč	nosál červený
Hávovalová	Lucie	Pelhřimov	1 500 Kč	fenek
Lysá Zemanová	Marie Milada	Jihlava	4 000 Kč	kočka arabská
Malcová	Jaroslava	Velké Meziříčí	1 500 Kč	fenek
Martinů	Jana	Třebíč	1 000 Kč	jezek bělobřichý

#### SUMMARY

In 2015, 99 deeds of donation were concluded. We would like to thank all adoptive parents for their patronage and support.

Mastný, Palich	Honza Jan	Jihlava	3 000 Kč	velemyš obláčková
Matoušková	Kateřina	Jihlava	1 500 Kč	fenek
Mertová	Naděžda	Třebíč	1 000 Kč	výřeček malý
Michálkovi	Jana a Václav	Třemošnice	1 000 Kč	rosela pestrá
Mokrý	Ondřej	Čelákovice	4 000 Kč	babirusa sulaweská
Motykovi		Tehov - Kostelík	2 000 Kč	ovce domácí - valašská
Musilová	Lucinka a její kamarádi	Jihlava	5 000 Kč	kůň domácí - pony
Musilová	Jana	Jamné	2 000 Kč	outloň malý
Neuwirthová	Aneta	Kněžice	3 000 Kč	ara zelenokřídý
Nováčková	Lucie	Stanoviště	3 000 Kč	ara zelenokřídý
Novotný	Josef, JUDr.	Praha	45 000 Kč	tapír jihoamerický
Paštková	Lenka	Havlíčkův Brod	5 000 Kč	krajta hnědohlavá
Páv	Lukášek	Jihlava	500 Kč	páv korunkatý
Pelichovi	Lucie a Josef		1 500 Kč	fenek
Pelikanová	Eva, JUDr.	Praha	20 000 Kč	hyena žíhaná
Prachařová	Jana	P. Borovany	2 000 Kč	outloň malý
Přivětivý	Libor	Dačice	4 000 Kč	kočka evropská
Rogozová	Marcela, MUDr.	Ledeč nad Sázavou	4 000 Kč	kočka evropská
Růžičková	Hana	Pacov	2 000 Kč	leguánek měnivý
Ryšavá	Dana	Jihlava	1 000 Kč	korálovka honduraská
Schiller	Rostislav	Pardubice	1 000 Kč	jezek bělobřichý
Schottnarová	Táňa	Jihlava	1 000 Kč	tana severní
Sikes	Jiří	Humpolec	1 000 Kč	želva nádherná
Sochorová	Jana, Mgr.	Žďár nad Sázavou	4 000 Kč	vydra malá
Stejskal	Jiří	Dačice	1 000 Kč	rohatka Cranwellova
Svobodová	Marie	Jihlava	4 000 Kč	surikata
Šmírausová	Tereza	Polná	1 000 Kč	tana severní
Ulrichová	Ludmila	Světlá nad Sázavou	4 000 Kč	karakal
Váňovi		Třeboň	1 000 Kč	želva nádherná
Volavkovi		Jihlava	1 000 Kč	korálovka honduraská
Vrbka	Pavel, MVDr.	Ledeč nad Sázavou	1 500 Kč	bazilišek zelený
Zelená	Milena, Ing.	Pelhřimov	6 000 Kč	ropucha obrovská, rosnička včelí a babirusa sulaweská
Zemanovi	Libor a Jana	Velký Beranov	3 000 Kč	jeřáb panenský
Žoudlíková	Dagmar	Jihlava	4 000 Kč	serval stepní

## Školy

Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s.	Jihlava	1 100 Kč	papoušek vlnkovaný
FARMEKO – Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední odborná škola, s.r.o.	Jihlava	7 000 Kč	rys karpatský
Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s.	Jihlava	1 100 Kč	sýček obecný
Mateřská škola KAMARÁD Nové Veselí	Nové Veselí	1 000 Kč	ježek ušatý
Základní škola a Mateřská škola Česká Bělá	Česká Bělá	1 500 Kč	fenek
Základní škola Jana Václava Sticha – Punta Žehušice	Žehušice	1 000 Kč	výreček malý
Základní škola a Mateřská škola Luka nad Jihlavou, příspěvková organizace	Luka n. Jihlavou	1 100 Kč	jeřáb panenský
Základní škola a mateřská škola Cejle, příspěvková organizace	Batelov	1 000 Kč	outloň malý
Základní škola Třebíč, Benešova 585	Třebíč	3 000 Kč	mýval severní
Základní škola Bobrová, okres Žďár nad Sázavou, příspěvková organizace	Bobrová	3 000 Kč	mýval severní
Sdružení rodičů a přátel dětí a školy	Havlíčkova Borová	3 000 Kč	mýval severní
SPOLEK RODIČŮ při ZŠ Nové Město na Moravě, Leandra Čecha 860	Nové Město na Moravě	4 000 Kč	lviček zlatý
Základní škola Jihlava, E. Rošického 2, příspěvková organizace, 6. C	Jihlava	4 000 Kč	surikata
Spolek rodičů a přátel dětí a školy při ZŠ Třešňovice, z.s.	Třešňovice	7 000 Kč	rys červený
Základní škola Žďár nad Sázavou, Palachova 2189/35, příspěvková organizace	Žďár nad Sázavou	3 000 Kč	pštros dvoupřstý

## Firmy a další organizace

Antikvariát Krmítko pro duši	Jihlava	1 735 Kč	lama guanako
CHS Z Miličovského lesa	Jesenice	1 000 Kč	ježek ušatý
Krajský výbor KSČM Vysočina	Jihlava	10 000 Kč	kloukan rudý
Kukabara Agency s.r.o., V. Tichý, P. Gultová	Praha 8	2 500 Kč	ledňák obrovský
Město Brtnice	Brtnice	1 000 Kč	ježek bělobřichý
Občanské sdružení Kamarád Třešť	Třešť	2 000 Kč	koza domácí - kamerunská
ZO OS KOVO BOSCH Jihlava	Jihlava	4 000 Kč	surikata
Okresní výkonný výbor ČSSD Jihlava	Jihlava	4 000 Kč	kosman běločelý
Re - Pre, reklamní studio s.r.o.	Jihlava	2 000 Kč	ovce domácí - valašská
Referentky Centra spisové a archivní služby Magistrátu města Jihlavy	Jihlava	1 500 Kč	fenek
SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY s.r.o.	Jihlava	3 000 Kč	mýval severní
ÚČETNÍ KANCELÁŘ Ing. Hutař, s.r.o.	Hrotovice	3 000 Kč	mýval severní
Zastupitelky města Jihlavy	Jihlava	4 000 Kč	kočka evropská
Ing. Vladimír Zavřel Z-WARE	Brno	10 000 Kč	hrošík liberijský



## HLAVNÍ PARTNER KEY PARTNER



Pivovary Lobkowicz, a. s.  
Jihlavský pivovar Ježek

## VÝZNAMNÍ PARTNEŘI IMPORTANT PARTNER



UNILEVER ČR, spol. s r. o.



PEPSICO CZ, s. r. o.



JIP východočeská, a. s.

Křtiny mláděte tapira jihoamerického  
Zleva: dlouholetí sponzoři JUDr. Eva Pelikánová a JUDr. Josef Novotný a ředitelka zoo Eliška Kubíková.

Ing. Jan Vašák  
vedoucí zoologického oddělení  
Head of Animal Management Dpt.



## Tropický pavilon

Rok 2015 se nesl ve znamení ukončení projektu „Zoo pěti kontinentů“, a to otevřením Tropického pavilonu. Tento pavilon je primárně zaměřen na chov poikilotermních živočichů, primárně se jedná o plazy. Díky tomuto faktu byl rok 2015 extrémně hektický, kdy bylo nutné koordinovat příchody nových zvířat, případně návrat zvířat deponovaných, do termínu dokončení a otevření pavilonu.

Vedle plazů, kteří v Jihlavě zůstali už před zahájením výstavby, jsme z dočasných deponací dovezli nazpět hrozně psohlavě západní (*Sanzinia voluntary*), část skupiny hroznýšovců jamajských (*Chilabothrus subflavus*), varany timorské (*Varanus timorensis*) a především krokodýly čelnaté (*Osteolaemus tetraspis*). Kromě návratců jsme se díky vzniku nových prostor pro chov plazů mohli začít věnovat i dalším zajímavým druhům. Asi nejvýznamnějšími novými obyvateli Tropického pavilonu se stali krokodýli siamští (*Crocodylus siamensis*). Jedná se o druh kategorizovaný podle IUCN Red Listu jako kriticky ohrožený, přičemž největším problémem je v jeho domovině ztráta přirozeného prostředí a dále neustálá hrozba genetické eroze. Tento druh je chován na farmách, kde je frekventovaně křížen s krokodýlem mořským (*Crocodylus porosus*). Tito hybridi se příležitostně mohou dostat do volné přírody a naprosto katastrofální byly pro genofond druhu záplavy způsobené vlnou tsunami. Tato živelná pohroma byla tragédií nejenom pro lidské obyvatele, ale z našeho pohledu znamenala rovněž nekontrolovaný únik obrovského množství zvířat z krokodýlích farem. Přítomnost velkého množství hybridních zvířat v mizející populaci čistokrevných krokodýlů siamských je pro příští generace druhu v jejich domovině prakticky likvidační. Proto je velmi důležité udržovat chov prověřených zvířat ex situ a tato možnost se momentálně jeví jako možná jediná alternativa k udržení geneticky nekontaminovaných krokodýlů siamských vůbec. Zvířata v naší zoo pocházejí z odchovů Zoo Protivín a Zoo Zürich

a obě tyto linie jsou prověřené jako nehybridní. Genetické analýzy byly zahájeny ve spolupráci Jihočeské univerzity a Zoo Protivín, aby byli z chovu vyloučeni případní hybridní jedinci. Ve spolupráci se zmíněnou zoologickou zahradou bychom pak jako stálý člen EAZA měli v roce 2016 pro tento druh založit evropskou plemennou knihu (ESB).

Mezi další významné nové druhy, které dosud v Jihlavě chovány nebyly, patří atraktivní anakondy velké (*Eunectes murinus*) v jednom z bazénů expozice tropické řeky. Dalšími zajímavými novými obyvateli jsou varani novoguinejské (*Varanus salvadorii*), kteří jsou nejdelším známým ještěrem na světě. Délkou včetně ocasu údajně předčí i známé varany komodské (*Varanus komodensis*), nutno dodat, že z celkové délky připadá 2/3–3/4 na štíhlý dlouhý ocas. Jedná se o velmi charakteristický druh stromového predátora, který je málo chován v zoologických zahradách a jejich rozmnožování je značně problematické. Dalším významným nově přichozím druhem



Rosnička včelí (*Prynohyas resinifictrix*)



Krokodýl siamský (*Crocodylus siamensis*)



Varan modrý (*Varanus macraei*)

je leguán fidžijský (*Brachylophus fasciatus*), jeden ze tří endemických druhů leguánů obývajících souostroví Fidži. Jedná se, kromě několika druhů madagaskarských leguánů rodů *Oplurus* sp. a *Chalarodon* sp., o jediné leguány žijící mimo neotropickou zoogeografickou oblast. Zároveň reprezentuje další zástupce ohrožené endemické a unikátní ostrovní fauny. Dalším novým druhem je varan modrý (*Varanus macraei*). Na zkoušku začínáme s jedním samcem, kterého bychom časem rádi doplnili o partnerku či partnerky. Příchodem hroznýšů madagaskarských (*Acrantophis madagascariensis*) a Dumerilových (*Acrantophis dumerili*) jsme zkompletovali kolekci madagaskarských hroznýšů. Výskyt této skupiny plazů na Madagaskaru je stejně ojedinělý, jako je to v případě leguánů uvedených výše. Kolekci ohrožených antilských hroznýšovců (jamajský a haitský) jsme doplnili dosud nechovaným hroznýšovcem kubánským (*Chilabothrus angulifer*). Kromě těchto zástupců ohrožených antilských hadů jsme zahájili chov dalšího ohroženého druhu plaza vyskytujícího se na Antilách, a sice dvojjazyčnicka haitského (*Diploglossus warreni*). Díky zabavení nelegálně převážených zvířat jsme získali skupinu šesti mladých trnorepů zdobených (*Uromastyx ornatus*).

U stávajících druhů plazů se podařilo několik zajímavých odchovů, které stojí za zmínku. Narození početného vrhu hroznýšovců jamajských (*Chilabothrus subflavus*) je nadějí do dalších let. Při uvážení faktu, že stávající chovná skupina je již na hranici své reprodukční životnosti, nás tento odchov posouvá do možnosti pracovat s tímto druhem i v další generaci. Při plánování sestavení mladé skupiny byli osloveni další úspěšní chovatelé tohoto druhu v evropském regionu a v příštích měsících až letech bychom rádi sestavili zvířata z několika různých zdrojů. Podle naší dosavadní zkušenosti budou v odchovu jamajských hroznýšovců vždy poměrně vysoké ztráty mláďat během odchovu, ale stále by měl být odchován dostatek mladých hadů pro saturování našich vlastních potřeb, ale i pokrytí zájmu kolegů. Jako významné lze hodnotit i narození šesti mláďat hroznýšů psohlavých východních (*Sanzinia madagascariensis*), které porodila oproti očekávání mladá nepříbuzná samice pocházející z odchovu Zoo Zlín. Také vylíhnutí sedmi mláďat užovky červenohlavé (*Orthriophis moellendorfi*) je potvrzením dlouhodobé tradice v chovu tohoto málo chovaného druhu. Odchov již třetích dvojčat scinků šalomounských (*Corucia zebrata*) potvrzuje stálost tohoto druhu v naší kolekci, kdy jsme sestavili již třetí rodinu tohoto unikátního společensky žijícího ještěra. S Tierparkem Bern jsme v jarních měsících provedli výměnu zvířat kvůli eliminaci příbuzenské plemenitby, abychom také v zájmu sestavili třetí pár tohoto druhu. Potěšující je rovněž úspěšný odchov dvou mláďat leguánů kubánských (*Cyclura nubila*), ale i početné odchovy leguánků modrých (*Sceloporus cyanogenys*) a leiocefalů kýlnatých (*Leiocephalus carinatus*).

Kromě plazů jsme získali také zajímavý druh obojživelníků. Jedná se o parosničku srdíčkovou (*Dyscophus guinteri*) z Madagaskaru. U stávajících druhů jsme zkusili pro odchov pulců použít inkubátory vybavené chladicí jednotkou. Obzvláště v horkých letních měsících může být teplota pro metamorfózu pulců klíčová a příliš vysoké teploty pak mohou být pro larvy žab smrtelné. Při použití inkubátorů umožňujících chlazení se opět podařilo úspěšně metamorfovat pulce pralesniček batiková (*Dendrobates auratus*). V roce 2016 bychom pak měli obohatit druhovou kolekci obojživelníků o některé další zajímavé druhy.



Leguán fidžijský (*Brachylophus fasciatus*)



Pásovec kulovitý (*Tolypeutes matacus*)

## Ptáci

V chovu ptáků se v roce 2015 opětovně podařily přirozené odchovy u pštrosů dvoupřstých (*Struthio camelus*) a nandu pampových (*Rhea americana*). U obou druhů došlo k přirozené inkubaci otcem, tak i úspěšného odvodění kuřat. U nově sestaveného páru nandu Darwinových (*Pterocnemia pennata pennata*) se situace vyvíjela velmi nadějně. Pár ihned harmonizoval a došlo ke stavbě hnízda a snůšce tří vajec. Samec se projevil jako velmi dobrý otec a pečlivě na vejcích seděl. Problémem se posléze ukázal fakt, že ve vedlejším výběhu o několik dní dříve začal s hnízděním samec nandu pampového. Poté co tento samec začal ve výběhu vodit kuřata, se o jejich péči snažil ucházet také nandu Darwinův a snůšku vlastní partnerky opustil. Vejce jsme tedy odebrali a pokusili se o jejich umělou inkubaci. Ze tří vajec bylo jedno neoplozené, ze dvou oplozených se úspěšně proklubalo jedno mládě, které jsme se pokusili přidat k hejnu mladých nandu pampových. Zpočátku probíhalo vše uspokojivě, ale zdárně prospívající kuře padlo za oběť infekci střevních parazitických prvoků rodu *Histomonas*, díky nimž uhynulo i několik mláďat jeho pěstounské rodiny. Ztráta vzácného mláděte nás samozřejmě velmi mrzela, ale celý vývoj v roce 2015 lze zhodnotit veskrze pozitivně. U nově sestaveného páru jsme nepředpokládali, že by v tak krátké době začali s hnízděním a produkcí oplozených vajec. Také vlastní péče o hnízdo a jeho zbudování v krátké době značí, že tento pár je mimořádně harmonický. Pokud nás nepostihne u dospělých ptáků žádný nepříznivý a nepředpokládaný vývoj, tak je velká šance, že v blízké budoucnosti bychom mohli tento vzácný a chovatelsky zajímavý druh začít pravidelně rozmnožovat.

U nově sestaveného páru emu hnědých (*Dromaius novaehollandiae*) zatím samice nedosáhla pohlavní dospělosti, takže zde bychom se mohli první snůšky dočkat v chovné sezóně 2016–2017. U kasuárů přílbových (*Casuarus casuarus*) došlo bohužel k úhynu samice. Po dohodě s kolegy z ostatních zoologických zahrad jsme se rozhodli k dovozu dalšího samce z izraelské Zoo Gan Garoo. Jedná se především o potenciál jednoho ze samců poskytnout dalšímu chovateli výměnou za samici, případně provést kombinovanou výměnu vedoucí k sestavení několika potenciálních párů v některých našich i zahraničních zoologických zahradách. V tomto případě ale musí nejprve naši samci plně dospět, aby tato dohoda byla následně proveditelná.

Vůbec poprvé se podařil odchov australských hus kuřích (*Cereopsis novaehollandiae*), mláďata byla odchována přirozeně rodiči. Tradičně se dařilo v kolonii plameňáků růžových (*Phoenicopterus roseus*), kde byl počet vylíhnutých mláďat poprvé větší než deset.

Kolekce ptáků se mírně rozrostla o nově vybudovanou voliéru „Delta Paraná“, která představuje především ptáky neotropických mokřadů. Domov zde našli ibisové bílé (*Eudocimus albus*) a kachničky šedoboké (*Callonetta leucophrys*) ze Zoo Praha. Ty záhy doplnili ještě ibisové rudí (*Eudocimus ruber*) a ibisové posvátní (*Threskiornis aethiopicus*) ze Zoo Tábor, která přebudovává své chovatelské zařízení pro tyto brodivé ptáky. Ibisové rudí bychom měli v předjaří 2016 získat z francouzské Zoo d'Asson, kde jsou příslibeny dva páry těchto zajímavých a atraktivních chovanců. Voliéru ještě doplňují pižmovky velké (*Cairina moschata*), které jsou předkem známých pižmavek domácích, a také čírka skořicová (*Anas cyanoptera*). Posledními obyvateli voliéry jsou tamaríni žltoruci (*Saguinus midas*), kteří mají k dispozici vytápěné zázemí.

Asijský altán doznal několik drobných změn, kdy jsme ponechali ze stávajících druhů holuby zelenokřídle (*Chalcophaps indica indica*) a ukončili jsme chov destruktivních rýžovníků šedých (*Padda oryzivora*) a také drozdů černoprsých (*Turdus dissimilis*). Tyto druhy jsme nahradili timáliemi zlatými (*Leiothrix lutea*) a šámami bělořitnými (*Copsychus malabaricus*).



Pštros dvoupřstý (*Struthio camelus*) – poprvé odchoval svá mláďata.



Ibis posvátný (*Threskiornis aethiopicus*) – nový přírůstek v průchozí voliére



Husa kuří (*Cereopsis novaehollandiae*) s mláďaty

Doufáme, že tato kombinace bude bezproblémová, nejenom co se týče soužití ptáků a údržby expozice, ale že by také mohla vést k úspěšným odchovům alespoň u části jejich obyvatel.



## Vačnatci

V chovu vačnatců stále není uspokojivá situace u klokanů rudých (*Macropus rufus*). Nově dovezený samec uhynul na sepsi, což mohlo souviset i s jeho předchozím umístěním. Jednalo se o staršího chovného samce, který u stávajícího chovatele měl již větší množství dcer, proto už zde neměl z tohoto pohledu perspektivu. Samec však již v tomto chovu ztratil své dosavadní dominantní postavení a v době transportu bylo viditelné, že tuto změnu nese velmi špatně a ztrácí na váze. V průběhu roku 2016 bychom rádi situaci u tohoto divácky atraktivního a u dalších chovatelů velmi žádaného druhu rádi stabilizovali. U dalších druhů vačnatců se situace dramaticky neměnila, zaznamenali jsme ale mimořádný úspěch v chovu kunovců tečkovaných (*Dasyurus viverrinus*). U tohoto krátkovέkého masožravého vačnatce se nám podařilo od dvou samic odchovat celkem pět mláďat. Tento úspěch je natolik mimořádný a situace s chovem druhu natolik složitá, že je tato událost popsána v samostatném příspěvku. Zajímavým novým druhem je vakoplšík létavý (*Acrobates pygmaeus*), skupinu jsme obdrželi ze Zoo Poznaň. Tento druh je v chovu poměrně zranitelným, v řadě institucí dochází k úhynům celých skupin, zatímco v jiných se chov daří zcela bez problémů. Po dovozu patnáctičlenné skupiny jsme zatím nezaznamenali žádný úhyn, což je příslibem do příštího roku.

## Drobní savci

Potěšitelné jsou početné odchovy u ježků ušatých (*Hemiechinus auritus*) a bělobříchých (*Atelerix albiventris*). U příležitosti otevření Tropického pavilonu jsme začali s chovem dalšího zajímavého druhu hmyzožravce, bodlína Telfairova (*Echinops telfairi*) z Madagaskaru. V chovu tan severních (*Tupaia belangeri*) jsme vzhledem k potřebě pracovat se samicemi narozenými u nás dovezli nového samce ze Zoo Emmen. Neuspokojivá je momentálně situace u kaloňů rodriguezských (*Pteropus rodricensis*), kde se skupina v expozici „Africká savana“ sice rozmnožuje, mláďata ale z nevysvětlitelných příčin hynou. Pouhou spekulací o důvodu může být topný systém, který je zde primárně postaven na vzduchotechnice. V průběhu roku 2016 bychom chtěli buď provést sloučení skupin, nebo jednu z našich skupin odeslat dalšímu chovateli. Případné sloučení skupin s sebou nese riziko agresivního chování zejména mezi samci a možné ztráty zvířat. Novým zajímavým obyvatelem Tropického pavilonu je pásovec kulovitý (*Tolypeutus matacus*), jedná se však o druh, který žije poměrně skrytě a navíc nočním způsobem života.

## Primáti

U poloopic se jevilo nadějně sestavení mladého páru outloňů malých (*Nycticebus pygmaeus*), v době rozmnožování však samec samicí napadal a pokousal. Toto chování již bylo



Mláďe lvička zlatého (*Leontopithecus rosalia*) odchovaný již v druhé generaci



Gueréza běloramenná (*Colobus polykomos*)

konzultováno s koordinátorkou pro tento druh. Je známo, že řada párů neharmonuje, což může být dosti limitující. Prakticky pak zvířata zestárnou, než se podaří najít jim vyhovujícího partnera. Velmi dobře se naopak vyvíjela situace u maki trpasličích (*Microcebus murinus*). Připouštěli jsme celkem tři samice, z nichž dvě zabřezly a porodily mláďata. Ve dvou vrzích jsme měli celkem šest mláďat, přičemž z těchto šesti mláďat bylo celkem pět samiček. U tohoto druhu se potýkáme s mnoha problémy. Prvním je fakt, že se jedná o několik kryptických druhů, které se po dovozech zkřížily. U nehybridních zvířat pak je problém s velmi omezenou genetickou základnou a v našem případě i s malým počtem úspěšných chovatelů a špatným poměrem pohlaví. Poměr pohlaví v našem odchovu z roku 2015 vypadal jako velké vzkříšení tohoto druhu v chovech celkově. Poslední roky je právě naše zoo asi nejvýznamnějším chovatelem tohoto druhu v „čistokrevné“ formě. V průběhu odchovu jsme však zaznamenali zdravotní komplikace u jedné z matek, které paralyzovaly její pánevní končetiny, respektive zadní část těla. Samici jsme se snažili držet při životě zejména kvůli probíhajícímu odchovu. Když byla mláďata (tři samice) dostatečně samostatná, jejich matka již byla ve velmi neuspokojivém stavu, proto jsme se rozhodli k jejímu utracení. V průběhu dalšího oddělování těchto jejích tří dcer pak došlo k úhynům všech. Podle pitevního nálezu byla příčina smrti u každé samice jiná, u všech se ale před úhynem více či méně projevila paréza pánevních končetin. Je možné, že v tomto případě se jednalo o problém genetický, případně o kombinaci více faktorů. Mláďata (1,2) od další samice byla odchována, jedna ze samic zůstává u nás do dalšího chovu, její sestra byla poskytnuta do Plzně. Pro rok 2016 tak budeme opět zkoušet pracovat se třemi samicemi. U lemurů černých (*Eulemur macaco*) se podařilo odchovat samici. U tohoto druhu je asi největším problémem situace v evropském programu. Zvířat je více než zájemců, a to může být plíživou příčinou jejich budoucího vymizení. I u nás je problém spíše s prostorovou kapacitou než s vlast-

ním chovem. U lemurů rudočelých (*Eulemur rufus*) jsme se opět dočkali narození mláďat, ale nepodařilo se je odchovat. U jednoho z párů jsme opakovaně zaznamenali neuspokojivý průběh porodu, u druhého páru je překážkou nadměrný zájem samce o mládě. Pár byl na první dny po porodu oddělený, ale zvířata byla stále v kontaktu. To se ukázalo rovněž jako problém, protože životaschopné mládě ze samice odpadlo při jejím napadání samce přes pletivovou přepážku. Pro příští sezónu chceme toto eliminovat zneprůhledněním větší části této přepážky. U vari červených (*Varecia rubra*) se podařilo sestavit nový perspektivní pár na doporučení koordinátorky. Pár byl sestaven až po hlavní době říje, uvidíme, zda se zvířata budou pářit ještě v této sezóně, nebo dojde k rozmnožování až v sezóně 2016–2017. Z dalších významných událostí u poloopic je asi dobré zmínit příchod dvou samců komby jižní (*Galago moholi*), kteří by měli být výhledově oba spárováni se samicemi a v Jihlavě by tak měl vzniknout minimálně jeden pár tohoto velmi málo chovaného druhu. U komb senegalských (*Galago senegalensis*) pokračují snahy o sestavení dvou skupin, které komplikuje nutnost dovézt samice z Moskvy. Dovoz primátů ze zemí mimo EU je poměrně komplikovanou záležitostí a vyžaduje speciální místnost k jejich karanténě, což by vyžadovalo stavební úpravy s nemalou investicí do přetlakové ventilace. Problém bude v následujícím roce, zdá se, vyřešen ve spolupráci se Zoo Praha, kde by měla proběhnout karanténa našich zvířat. Po dlouhé odmlce se podařilo na sklonku roku 2014 sestavit perspektivní pár lvíčků zlatých (*Leontopithecus rosalia*). V roce 2015 jsme u tohoto páru zaznamenali porod dvojčat, přičemž jedno z mláďat se podařilo odchovat. Jedná se o prvního lvíčka zlatého odchovaného v Jihlavě ve druhé generaci, jeho otec se u nás narodil. Složitější je stále situace u kalimik (*Callimico goeldii*). Jejich spojení ve smíšených expozicích s podobně velkými druhy kosmanovitých primátů je problematické. Pro rok 2016 nicméně chceme s tímto druhem i nadále pracovat a sestavit nový pár. Nově jsme po komunikaci s koordinátorkou sestavili perspektivní pár u tamarínů pinčích (*Saguinus oedipus*) a v roce 2015 jsme se dočkali prvního porodu dvojčat, kdy jedno mládě je rodiči úspěšně odchováváno. Zcela novým druhem v naší kolekci je tamarin bělovousý (*Saguinus mystax*), kdy jsme přivezli pár ze soukromého chovu. Pokud by tento pár nebyl v rozmnožování úspěšný, tak je zde ještě možnost výměny samice s dalším chovatelem. Vzhledem k úzké genetické základně a rodkmenu stávající samice bychom však určitě chtěli dát šanci

právě stávajícímu páru. U kosmanů zakrslých (*Callithrix pygmaea*) jsme se definitivně rozhodli ukončit chov nominálního poddruhu a věnovat se smyslupněji kosmanům zakrslým východním (*Callithrix pygmaea niveiventris*). U všech tří sestavených párů se podařilo v roce 2015 rozmnožování, čímž bychom rádi tento taxon jednak stabilizovali v naší kolekci a jednak spolupracovali na jeho udržení i v rámci širší chovatelské obce. Kosmani stříbřítí (*Callithrix argentata argentata*) se i nadále úspěšně rozmnožují, u kosmanů černovousých (*Callithrix penicillata*) se snažíme sestavit nové páry. Situace je nadále poněkud složitá v chovu mangabejů černých (*Lophocebus aterrimus*), kdy jsou již vydána doporučení, ale vážne jejich realizace. U nás chovaní samci jsou otec a syn, nicméně už je není možné držet spolu v jednom prostoru. Otec je doporučen do Bekse Bergen, tam je ale stále problém s prostorem. V Bekse Bergen má tento samec dostat dvojici samic, jeho syn u nás pak očekává dvě samice z polské Vratislavi.

U kočkodanů Campbellových (*Cercopithecus campbelli*) pokračuje stagnace. Rozhodli jsme se tedy vyšetřit naši starší chovnou samici, kde byl bohužel potvrzen myom v děloze. To je patrně příčinou její neschopnosti donosit další mládě, zatímco její dcera již zatím dospěla. Proto jsme v prosinci 2015 provedli výměnu samců se Zoo Dvůr Králové nad Labem, kde se nachází skupina samce a dvou samic. Novým druhem primátů v naší kolekci jsou guerézy běloramenné (*Colobus polykomos*), jako nový člen tohoto EEP druhu jsme obdrželi skupinu tří samců z anglického Blackpoolu. Fungující rodina gibonů zlatolících (*Nomascus gabriellae*) se rozrostla o dalšího potomka. U tohoto druhu vyvstal hypotetický problém v podobě taxonomického zařazení samce. Podle nedávné studie byl popsán nový taxon v rámci druhu – gibon annámský (*Nomascus gabriellae annamensis*). Tento taxon byl identifikován na základě odlišného hlasového projevu zvířat v přírodě. Podle dalšího pozorování studenta doktorandského studia se u našeho chovného samce objevily právě zvukové projevy gibona annámského. Aby se tato obava potvrdila, případně vyvrátila, byl proveden odběr vzorků pro analýzu DNA. Při komunikaci s koordinátorem pro tento druh jsme zjistili, že takových jedinců je v rámci EEP více. Je otázkou, zda se v případě tohoto druhu jedná o rozlišovací znamení (myšleno hlasový projev) druhu či poddruhu nebo o jakési „nářečí“ v rámci jednoho taxonu. Zdá se, že v dalších znacích se totiž obě „formy“ gibonů zlatolících vůbec neliší.



Mláďata kočky slaništní (*Leopardus geoffroyi*)

## Hlodavci

Novým druhem v naší kolekci hlodavců je gundi saharský (*Ctenodactylus gundi*), který obýděl denní expozici v pavilonu „Africká savana“. V rámci tohoto pavilonu jsme se taktéž zapojili do chovu křečků velkých (*Hypogeomys antimena*) z Madagaskaru. Jedná se o zvíře žijící na velmi malém území (les Kirindy), jeho populace v chovu je značně omezená a má velmi úzkou genetickou základnu. Z tohoto pohledu je poněkud nepochopitelná strategie chovného programu, kdy je radě samic voperován antikoncepční implantát. Jedná se o hlodavce, takže jakékoliv omezení reprodukce může pro další život jedince být dosti limitující. Abychom splnili požadavky pro sestavení páru (potenciálně reprodukčního), museli jsme přistoupit na import samce z New Yorku (Zoo Bronx), samici jsme dovezli z anglického parku Africa Alive. Zvířata spolu od začátku harmonizují, a doufáme, že se tento pár podaří rozmnožit. V chovu velemyší obláčkových (*Phloeomys pallidus*) jsme zaznamenali narození pěti mláďat, což je méně než obvykle. Na konci roku jsme sestavili nové páry, protože stávající zvířata již začínají stárnout, to byl konečně pravděpodobně i důvod poklesu reprodukce v roce 2015. U velemyší největších (*Phloeomys cumingi*) se reprodukce dosud nedaří, přistoupili jsme prozatím k výměně samce. Zdá se, že tento druh se rozmnožuje podstatně hůře, na vině může být i výrazně užší genetická základna, než je tomu u velemyší obláčkových. Nově sestavená skupina kapybar (*Hydrochaeris hydrochaeris*) se začala pářit, doufáme, že naváže na předchozí úspěchy v chovu tohoto druhu hlodavce. Novým druhem hlodavců v naší kolekci jsou mary slaništní (*Dolichotis salinicola*) umístěné v jihoamerickém pavilonu. Jedná se o druh velmi zřídka chovaný, v ČR s ním začala pražská zoo. Novými obyvateli Tropického pavilonu pak jsou moka skalní (*Kerodon rupestris*) a morčata bolivijská (*Galea monasteriensis*). Začali jsme se věnovat i morčatům uruguayským (*Cavia magna*). Ve všech případech se jedná o poměrně málo chované a zajímavé druhy hlodavců. Novým druhem je také osinák africký (*Atherurus africanus*), který obývá noční expozici „Africké savany“. Prozatím jsme začali s chovem jednoho samce, kterého bychom chtěli doplnit samicí podle vývoje v evropských chovech.

## Šelmy

Chov velkých kočkovitých šelem vždy probíhá v několikaletých cyklech. Ty jsou dány jednak fyziologií odchovu, kdy samice zůstává s mláďaty více než rok, takže i při rychlém obratu jsme schopni odchovat od jedné matky maximálně jednou za dva roky. Dalším limitem je také omezený prostor v zoologických zahradách vůbec, takže zvířata jsou spojována podle této potřeby. V roce 2015 jsme takto spojili jeden pár irbisů (*Panthera uncia*), kdy samice narozená v Jihlavě odchovála jedno mláďe. Z tohoto vrhu jsme si už chtěli do dalšího chovu ponechat dceru, narozené mláďe je však samec. Rádi bychom tak toto spojení zopakovali i v roce 2017. Věk samice už však začíná být limitující. U dalších velkých koček bychom měli dosáhnout potenciálně chovné sestavy v roce 2016 v případě levhartů perských (*Panthera pardus saxicolor*) a levhartů cejlonských (*Panthera pardus kotiya*). U levhartů perských má dojít k výměně samce a následnému spojení s mladou samicí. Ta už ale je šest let stará, což může mít za následek případné komplikace. U levhartů cejlonských jsme odeslali samce do Zoo Le Pal ve Francii a dovezli u nás odchovaného samce z Ostravy. Samice je pro nás připravena v Zoo Santillana ve Španělsku. Také toto spojení by mělo proběhnout v jarních měsících roku 2016. U tygrů sumaterských (*Panthera tigris sumatrae*) se vedou jednání o umístění mladé samice, kterou bychom každopádně chtěli



Mláďe irbise (*Panthera uncia*)

použít do dalšího chovu u nás. Ze strany EEP je neustále tlak na její umístění v zařízení ve Velké Británii. Jedná se o zvíře, které je na genetickém žebříčku programu poměrně vysoko a koordinací programu je pověřena londýnská zoo, proto se jedná o vyjednávání spíše politické.

U malých koček jsme zaznamenali úspěšné odchovy u servalů (*Leptailurus serval*), karakalů (*Caracal caracal*), koček arabských (*Felis silvestris gordonii*) a koček slaništních (*Leopardus geoffroyi*). Neúspěšný byl rok 2015 opět u manulů (*Otocolobus manul*), kdy se mláďata nepodařilo udržet ani po aplikaci profylaktické clony z Baycoxu. V roce 2016 tak pravděpodobně přistoupíme na aplikaci Clindamycinu, což už bylo úspěšně vyzkoušeno v několika chovech. V EEP pro margaye (*Leopardus wiedii*) bychom měli v roce 2016 konečně dopárovat našeho samce. U koček divokých (*Felis silvestris silvestris*) máme v tuto chvíli v držení jednoho samce, přičemž není jasné, jak pokračovat v chovu dál. Podle studií tohoto druhu je více než 90 % jedinců tzv. evropských divokých koček v chovech ve skutečnosti hybridy s kočkou domácí. Proto v tuto chvíli spíše vyčkáváme a nesnažíme se samce dopárovat.

Po neúspěchu v rozmnožování hyen žíhaných (*Hyaena hyaena sultana*), kdy se neosvědčil společný chov samce i samice během reprodukce, jsme se rozhodli pár po páření separovat. Zvířata však byla po tomto kroku poměrně nespokojena a nevíme, zda došlo k porodu a likvidaci mláďat matkou, nebo samice vůbec březí nebyla. Pár jsme opět spojili, ale v tuto chvíli si nejsme vůbec jisti správným postupem pro další období. Ani kolegové, kde se tento druh podařilo úspěšně rozmnožit, nám nejsou schopni dát spolehlivý návod.

Prozatím bez posunu jsme v chovu medvědů malajských (*Helarctos malayanus*). Pár neharmonizuje, zvířata se nepáří. Dosavadní vyjednávání prozatím ztroskotala na počtu a složení zvířat v jednotlivých institucích, respektive prozatímní neumístitelnost starých zvířat z Ústí nad Labem. Zatím jsme provedli ve spolupráci s MVDr. Aloisem Lázníčkovou vyšetření našich zvířat, která jsou prozatím bez patologických změn reprodukčního ústrojí. Čas však v tomto případě jde proti naší snaze o rozmnožení tohoto druhu.

## Kopytníci

V kolekci kopytníků lze jako velmi významnou událost hodnotit dovoz nové samice babirusy sulaweské (*Babirusa celebensis*) ze South Lakes. Jedná se o mladou samici, která by mohla přinést průlom v chovu tohoto druhu u nás. Dosavadní samice se jeví jako poměrně labilní zvíře, které odmítalo páření s několika různými samci. Kromě toho také jednáme v rámci EEP a ve spolupráci s regionem AZA (Severoamerická asociace zoologických zahrad a akvárií) o dovozu další samice do Jihlavy ze Zoo Portland v USA. U pekari Wagnevých (*Catagonus wagneri*) máme stávající pár, zdá se, že samice, která se nerozmnožila v berlínském Tierparku, bude nechovná. Pokud nedojde u stávajícího páru k posunu, měli bychom obdržet k našemu samci novou samici. Bez výsledku jsme prozatím i u hrošíků liberijských (*Hexaprotodon liberiensis*), s přibývajícím věkem starého a geneticky nesmírně cenného samce se však šance na odchov rapidně snižují. Po zdoluhavých jednáních v EEP pro vodušky abok (*Kobus megaceros*) se konečně podařilo doplnit naše samice samcem. Nakonec byl vhodný samec doporučen z Prahy. U tapírů jihoamerických (*Tapirus terrestris*) jsme zaznamenali další úspěšný odchov ve druhé generaci. U zeber Burchellových (*Equus quagga burchellii*) bychom rádi dosáhli obměny samce ve stádě, problémem je stále naše kapacita, respektive limit u dalšího chovatele. Je pravděpodobné, že budeme muset stávající hřebce odeslat úplně mimo region a začít s dalším nevyzkoušeným samcem ze Zoo Krefeld bez možnosti případného návratu stávajícího.



Zebra Burchellova (*Equus quagga burchellii*)

## Závěr

Rok 2015 pro nás byl velmi náročným a hektickým obdobím, nicméně jedná se o poslední rok dosud největšího investičního projektu, výstavby „Zoo pěti kontinentů“. V následujících letech by mělo dojít k určitému zklidnění a z kvalitnější stávající druhové kolekce.

## Stav zvířat k 31. 12. 2015

	Druhů	Jedinců
Savci	96	428
Ptáci	57	257
Plazi	52	224
Obojživelníci	7	27
Ryby	19	102
Bezobratlí	10	69

## Porovnání počtu zvířat v jednotlivých letech

Rok	Druhů	Jedinců
2009	54	252
2010	56	658
2011	60	395
2012	64	352
2013	55	267
2014	73	269
2015	60	346

## Narození v roce 2015

	Druhů	Jedinců
SAVCI	40	163
PTÁCI	9	45
PLAZI	11	138

## Úhyny v roce 2015

	Druhů	Jedinců
SAVCI	38	96
PTÁCI	14	33
PLAZI	10	24



Tapír jihoamerický (*Tapirus terrestris*) – odchov v druhé generaci

#### SUMMARY

With the opening of the Tropical Pavilion, 2015 was the year of the completion of the „Zoo of Five Continents“ project. Animals that returned from their temporary homes include the Madagascar tree boas (*Sanzinia voluntary*), part of the group of Jamaican boas (*Epicrates subflavus*), the Timor monitors (*Varanus timorensis*), and, most importantly, the dwarf crocodiles (*Osteolaemus tetraspis*). In addition to the newly-housed former zoo residents, the increased space for keeping reptiles allowed us to devote ourselves to a number of other species as well. Probably the most important new residents of the new pavilion are the Siamese crocodiles (*Crocodylus siamensis*).

Other significant new species that are entirely new to Jihlava include the attractive green anacondas (*Eunectes murinus*), Salvadori's monitors (*Varanus salvadori*), Fiji banded iguanas (*Brachylophus fasciatus*), blue-spotted tree monitors (*Varanus macraei*), Madagascar ground boas (*Acrantophis madagascariensis*) and Dumeril's boas (*Acrantophis dumerili*), Haitian galliwasp (*Diploglossus warreni*), and the ornate mastigures (*Uromastyx ornatus*). The collection of the endangered Antilles boas (*Jamaican and Haitian*) were complemented by the newly-acquired Cuban boa (*Epicrates angulifer*).

New offspring of note include baby Jamaican boas (*Epicrates subflavus*), Madagascar tree boas (*Sanzinia madagascariensis*), Moellendorff's trinket snakes (*Orthriophis moellendorfi*), Solomon Islands skinks (*Corucia zebra-ta*), and Cuban rock iguanas (*Cyclura nubila*).

In terms of bird breeding, in 2015, we were once again successful in the natural husbandry of the common ostrich (*Struthio camelus*), the greater rhea (*Rhea americana*), the Cape Barren goose (*Cereopsis novaehollandiae*), and, as usual, the greater flamingo (*Phoenicopterus roseus*) colony enjoyed success as well. With the newly paired Darwin's rheas (*Pterocnemia pennata pennata*), we were able to achieve the hatching of a young bird, which was, however, not raised to maturity.

The collection of birds was expanded by the newly-built aviary, „The Paraná Delta,“ which primarily represents birds from neo-tropical wetlands. It became home to the American white ibis (*Eudocimus albus*) and ringed teal (*Callonetta leucophrys*), which were soon complemented by the scarlet ibis (*Eudocimus ruber*) and the African sacred ibis (*Threskiornis aethiopicus*), the Muskovy duck (*Cairina moschata*), as well as the cinnamon teal (*Anas cyanoptera*), together with the red-handed tamarin (*Saguinus midas*). Alongside the already established common emerald doves (*Chalcophaps indica indica*), the Asian arbour also became home to the red-billed leiothrix (*Leiothrix lutea*) and the white-rumped shama (*Copsychus*

*malabaricus*).

In the breeding of marsupials, we reported important success in the breeding of the eastern quoll (*Dasyurus viverrinus*). One interesting new species is the feathertail glider (*Acrobates pygmaeus*).

The opening of the Tropical Pavilion also allowed us the opportunity to welcome the lesser hedgehog tenrec (*Echinops telfairi*). Another of the new, interesting residents of this pavilion is the southern three-banded armadillo (*Tolypeutus matacus*).

In terms of prosimians, we were successful in the breeding of the grey mouse lemur (*Microcebus murinus*) and the black lemur (*Eulemur macaco*). In other important events regarding prosimians, it is important to mention the arrival of two male Mohol bushbabies (*Galago moholi*).

After establishing new pairs, we were successful in the breeding of golden lion tamarins (*Leontopithecus rosalia*) and cotton-top tamarins (*Saguinus oedipus*), and entirely new residents of our collection include the moustached tamarins (*Saguinus mystax*). Reproduction was successful with all three new pairs of pygmy marmosets (*Callithrix pygmaea niveiventris*).

New species of primates in our collection include the king colobus (*Colobus polykomos*)—as a new member of the EEP, we acquired a group of three males from Blackpool, England. The thriving family of yellow-cheeked gibbons (*Nomascus gabriellae*) welcomed a new baby.

New species in our collection includes the common gundi (*Ctenodactylus gundi*) and the Malagasy giant rat (*Hypogeomys antimena*), as well as the Chacoan mara (*Dolichotis salinicola*), rock cavy (*Kerodon rupestris*), Muenster yellow-toothed cavy (*Galea monasteriensis*), and the African brush-tailed porcupine (*Atherurus africanus*).

In 2015, we welcomed a new baby irbis (*Panthera uncia*), and with other large cats, in 2016, we will be establishing new pairs for the Persian leopard (*Panthera pardus saxicolor*) and Sri Lankan leopard (*Panthera pardus kotiya*).

For small cats, we achieved success in the breeding of servals (*Leptailurus serval*), caracals (*Caracal caracal*), wildcats (*Felis silvestris gordonii*), and Geoffroy's cats (*Leopardus geoffroyi*). Through the EEP, we are looking to find a mate in 2016 for our male margay (*Leopardus wiedii*).

A significant event for our ungulate collection was the arrival of a new female North Sulawesi babirusa (*Babirusa celebensis*) from South Lakes. After lengthy negotiations with the EEP on the Nile lechwe (*Kobus megaceros*), we were finally able to find a mate for our female. After protracted negotiations, a suitable male from Prague was recommended. Our South American tapirs (*Tapirus terrestris*) achieved further success in the breeding of the second generation.

# VETERINÁRNÍ ČINNOST VETERINARY ACTIVITY

Ing. Jan Vašák  
vedoucí zoologického oddělení  
Head of Animal Management Dpt.

Veterinární servis je smluvně zajištěn soukromým veterinárním lékařem, kterým je MVDr. Michael Horský. Do zoologické zahrady dochází pravidelně jednou denně (ve všední dny), v případě akutního problému nebo po dohodě i mimo tyto hodiny. Ve spolupráci s Krajskou veterinární správou pro Kraj Vysočina je stanoven plán veterinární péče, se stejnou institucí jsou také konzultovány kroky, které se týkají legislativy.

Vyšetření zvířete	580
Terapie zvířete	285
Imobilizace zvířete	85
RTG vyšetření zvířete	9
Odčervení skupiny zvířat	58
Odčervení zvířete	102
Vakcinace zvířat	278
Injekční aplikace léčiva	74
Chirurgické ošetření	22
Korekce paznehtů a kopyt	42
Dezinfekce, dezinsekce, deratizace	52
Asanace výběhu a ubikace	16
Odběr vzorků na vyšetření – SVÚ	402
Úprava krmné dávky	33
Aplikace mikročipu	92



Ošetření zubů medvěda malajského (*Helarctos malayanus*) v narkóze

## SUMMARY

Our veterinary services are contracted to a private veterinary surgeon, MVDr. Michael Horský. The contracted veterinarian visits the zoo once a day (on weekdays), in case of emergency, or outside of these hours, upon agreement.

In collaboration with the Regional Veterinary Administration of the Vysočina Region, a veterinary care plan has been established, and we also consulted with the same institution about legislative steps.

# SPOLUPRÁCE ZOO JIHLAVA NA VĚDECKOVÝZKUMNÉ ČINNOSTI

## JIHLAVA ZOO'S COLLABORATION IN SCIENCE AND RESEARCH ACTIVITY

Ing. Jan Vašák  
RNDr. Jan Robovský, Ph.D.

Zoologické zahrady chovají řadu velmi zajímavých, unikátních a nedokonale poznanych zvířat. Proto by se měla každá moderní zoologická zahrada zapojit do vědecké činnosti, což může spočívat ve vědeckém výzkumu uskutečňovaném zaměstnanci zoologické zahrady, odbornými konzultacemi či školením středoškolských a vysokoškolských studentů nebo umožnění vědecké práce studentům či odborníkům z různých výzkumných institucí (univerzity, ústavy Akademie věd ČR, muzea, EAZA, apod.), často s aktivním zapojením zaměstnanců zoologické zahrady.

Jihlavská zoo je dlouhodobě aktivní ve všech těchto bodech vědecké činnosti a je tak etablována jako spolupracující zoologická zahrada se zaměřením především na kočkovité šelmy, primáty a drobné savce, v posledních letech i vzácné kočky.

### Jihlavská zoo se v roce 2015 podílela na několika odborných projektech:

- Dohodnocování ontogenetického vývoje zbarvení u tapírů (ve spolupráci s RNDr. Janem Robovským – PřF JU, České Budějovice). Vyhodnocení (s ohledem k dalším spolupracujícím zoologickým zahradám) je očekáváno v roce 2016.
- Dohodnocení genetické variability outloně malého (*Nycticebus pygmaeus*) v evropských zoologických zahradách (ve spolupráci s RNDr. Janem Robovským, Mgr. Ludmilou Pohlou, Mgr. Veronikou Roubovou – PřF JU, České Budějovice): tento druh se množí v lidské péči v omezené míře, vysvětlení se nabízí v chovných podmínkách nebo komplikovanou povahou chovu (může jít o komplex tzv. kryptických druhů). Iniciátorem tohoto zhodnocení je přímo jihlavská zoo, konkrétně Ing. Jan Vašák a Ing. Jana Vašáková. Genetické zhodnocení prokázalo dvě svébytné genetické linie v evropském chovu outloně malého, ovšem obě linie se v průběhu dosavadního managementu prakticky nepotkaly, a proto za ne zcela úspěšným chovem stojí chovatelské podmínky. Výsledky jsou sepisovány do odborného impaktovaného zoologického časopisu.
- Zhodnocení exteriérové variability a dokumentace biologie velemysí obláčkové (*Phloeomys pallidus*) (ve spolupráci s RNDr. Janem Robovským, Mgr. Marií Voldřichovou,

Mgr. Veronikou Roubovou – PřF JU, České Budějovice): málo známá filipínská endemická velemys obláčková vykazuje nápadnou variabilitu ve zbarvení, jejíž zhodnocení probíhá kromě jihlavské zoo s pomocí dalších chovných institucí (Zoo Praha, Zoo Plzeň, Zoo Ostrava v UCSZOO). Genetická data ukazují, že tato variabilita není vázaná na žádné osobité linie, tento druh je tedy nejspíše prostě v kresbě variabilní. Veškeré postřehy budou připraveny do formy odborného vědeckého sdělení se všemi chovateli tohoto velmi unikátního a navíc ohroženého taxonu.

- Zhodnocení ontogeneze vokalizace gibbonů zlatolících (*Nomascus gabriellae*) (ve spolupráci s Ing. Michalem Hradcem a Prof. Ing. Luďkem Bartošem, DrSc. – FAPPZ ČZU, Praha): jedná se o etologickou studii vývoje samčího zpěvu během života jedince v rámci doktorské práce a toto zhodnocení probíhá nejenom v rámci jihlavské zoo, ale také v rámci vybraných zoologických zahrad v regionu EAZA s podporou koordinátora Brice Lefaux ze Zoo Mulhouse. Při sledování vokalizace řešitel zjistil, že se v chovu nacházejí jak zástupci taxonu *gabriellae*, tak i zástupci nově popsáného taxonu *annamensis*. Posledně jmenovaný taxon byl popsán pouze na základě odlišné vokalizace, jinak se od sebe neliší. Řešitel provedl odběr a konzervaci vzorků DNA, které jsou k dispozici pro analýzu. Ta by potvrdila, zda se jedná o taxony validní nebo redundantní.

- Stanovení steroidních hormonů gibbonů rodu *Nomascus* a zhodnocení reprodukčního cyklu a neinvazivní determinace pohlaví (ve spolupráci s Ing. Petrou Bolechovou a Prof. Ing. Luďkem Bartošem, DrSc. – FAPPZ ČZU, Praha): studie vychází ze stanovení hladin hormonů v cyklu při dlouhodobém sledování jednotlivých zvířat.

Kromě těchto aktivit Zoo Jihlava poskytuje uhynulé jedince vzácných taxonů pro srovnávací účely do sbírek Národního muzea v Praze. Tato data slouží ke srovnávacím morfologickým a genetickým studiím, odhadu vlivu lidské péče na morfologické parametry divokých zvířat apod. Zoo Jihlava patří k nemnoha takto spolupracujícím zoologickým zahradám v rámci UCSZOO. Materiál v Národním muzeu je zde uložen dlouhodobě a je k dispozici mnoha vědcům ze všech koutů světa.

### SUMMARY

Jihlava Zoo has been active in scientific activity for quite some time, and has thus been established as a collaborative zoo, with a primary focus on big cats, primates, small mammals, and, in recent years, on rare ungulates as well.

In 2015, Jihlava Zoo participated in a number of scholarly projects:

- Valuing the ontogenetic development of color in tapirs (in collaboration with RNDr. J. Robovský – Faculty of Science, University of South Bohemia, České Budějovice). Assessment (in terms of other collaborating zoos) is expected in 2016.
- Evaluation of the genetic variability of the pygmy slow loris (*Nycticebus pygmaeus*) in European zoos (in collaboration with RNDr. Jan Robovský, Mgr. Ludmila Pohlou, Mgr. Veronika Roubova - Faculty of Science, University of South Bohemia, České Budějovice).
- Evaluation of the exterior variability and documentation of the biology of the Northern Luzon giant cloud rat (*Phloeomys pallidus*), (in collaboration

with RNDr. Jan Robovský, Mgr. Marie Voldřichová, Mgr. Veronika Roubova – Faculty of Science, University of South Bohemia, České Budějovice).

- Evaluation of the ontogenesis of the vocalisation of the yellow-cheeked gibbon (*Nomascus gabriellae*), (in collaboration with Ing. Michal Hradec and Prof. Ing. Luďek Bartoš, DrSc. – Faculty of Agrobiological, Food and Natural Resources, Czech University of Life Sciences Prague).

- Assessment of the steroid hormones of the *Nomascus* genus of gibbons and an evaluation of its reproductive cycle and non-invasive sexing (in collaboration with Ing. Petra Bolechová and Prof. Ing. Luďek Bartoš, DrSc. – Faculty of Agrobiological, Food and Natural Resources, Czech University of Life Sciences Prague).

In addition to these activities, Jihlava Zoo provides the remains of deceased individuals from rare taxa to the collections of the National Museum in Prague for comparative purposes.

# VÝSTAVBA A ÚDRŽBA CONSTRUCTION AND MAINTENANCE

**Jiří Zita**  
vedoucí oddělení výstavby a údržby  
Head of Construction and Maintenance Dtp.



I v roce 2015 se nám v areálu naší zoologické zahrady podařilo zrealizovat nové expozice. Návštěvníkům jsme tak dali další důvod k opakované návštěvě zoo.

V jarních měsících jsme vyvinuli úsilí k dokončení venkovní expozice vodního ptactva. Ta je kompletně obehnána provazovou sítí na ocelových sloupech. Novou vodní plochu křížuje molo, ze kterého se návštěvník stane součástí expozice a může tak nerušeně pozorovat dění uvnitř. Plochy jsou osázeny vodními rostlinami a parkosy, které jsou uzpůsobeny ke hnízdění vodních ptáků. K této expozici se vybuďovala i nová přístupová cesta z kamenných odseků.

Následně jsme se pustili do úpravy prostor starého objektu v areálu sousední továrny, který nám byl zřizovatelem předán k hospodaření. Vytvořili jsme tím chovatelské zázemí pro malé kočky, menší druhy primátů a další drobné savce. Rekonstrukce spočívala v kompletní obměně elektroinstalace a topení. Omítky na stěnách nahradily lehce udržovatelné keramické obklady. Členění pro odchov zvířat bylo provedeno z vestavných hliníkových rámců včetně dveří a přeběhových klecí. Na staré budově byla v průčelí opravena i venkovní fasáda, před níž jsme postavili venkovní klecoviště.

V expozici Australské farmy jsme do podkrovní naistalovali vzduchotechnické zařízení, sloužící k výměně vzduchu návštěvnických prostor, čímž jsme eliminovali zápach z vnitřních expozic. Součástí venkovních prostor Austrálie se stalo i termitišť umístěné před objektem pro chov kasuárů. Odpočinková zóna u Australské farmy byla doplněna o stacionární houpací sítě. Pro větší komfort hostů našeho stravovacího zařízení jsme zhotovili nové přístřešky se sezením. Za zmínku stojí fakt, že jejich střechy jsou pokryty umělým palmovým listím v realistickém vzhledu.

V objektu pro chov primátů jsme v expozičních místnostech ke spokojenosti chovatelů provedli obklady stěn a podlah a tím jsme docílili lepšího standardu pro čistotu prostředí. Zahrada se každým rokem rozvíjí a v její spodní části se naplánovala výstavba nového bufetu a expozice pro vlky. Bu-

dování nových objektů a expozic si vyžádalo vyšší nároky na dodávky elektrické energie. Museli jsme proto posílit kabelovou přípojku NN od trafostanice až do rozvaděče u expozice medvědů. Tím jsme zabezpečili pokrytí požadavků na spotřebu elektrické energie ve všech zařízeních v dané lokalitě. Největším tahákem pro návštěvníky bylo slavnostní otevření nového Tropického pavilonu, které tak završilo dokončení rozsáhlého komplexu investiční akce „Zoo pěti kontinentů“. Dokončil se tak technologicky nejnáročnější objekt s velkým důrazem na detail. Jednotlivé expozice ukazují život zvířat a rostlin kolem tropické řeky. V závěru jsme se podíleli na dotvoření expozic tak, aby výsledný dojem byl oku lahodící. V neposlední řadě se nemohu nezmínit i o drobnějších úpravách a opravách, které úsek údržby a výstavby zajišťuje. Patří mezi ně opravy zábradlí a sítových výplní, dřevěných palisád, laviček a stolů, dřevěných střech na přístřešcích, výměny rozbitých skelných výplní, údržba strojového parku. Naše oddělení taktéž zabezpečuje kompletní dopravu, zásobování a zahradnickou činnost. Rovněž se staráme o kompletní předprojektovou a projektovou přípravu před budová-



Výměna parkosů ve výběhu tygrů



Nová voliéra pro krkavce velké (Corvus corax)



Zrenovovaná část objektu továrny Modeta





*Průchozí voliéra pro vodní ptáky*

ním nových expozic včetně zajištění stavebních povolení a kolaudací, vedeme agendu geodetických zaměření nových objektů a inženýrských sítí.

Letošní rok byl, co se týče náročnosti úkolů a obstarání cho-

du zahrady po stránce údržby, značně hektický.

Proto si velice cením práce všech, kteří se na jejich plnění podíleli. A když se výsledky práce odráží ve spokojenosti návštěvníků, je to svým způsobem zavazující, ale i povzbudivé.



*Nový herní koutek „U farmáře“*

#### SUMMARY

We were able to complete a number of new exhibits within our zoo complex in 2015 as well. The construction of new buildings and exhibits required greater demands on the electrical grid. For this reason, we needed to fortify the connection from the LV transformer to the switchboard at the bear exhibit.

In the spring months, we worked on completing the outdoor waterfowl exhibits. It is entirely surrounded by string netting attached to steel poles; the new water feature is bisected by a pier that helps visitors become a part of the exhibit, and can thus observe what is happening inside, uninterrupted. After this, we embarked on the reconstruction of the building of the neighbouring factory that was endowed to us by the founder. We used it to establish a breeding facility for small cats, small primates, and mammals. In the Australian Farm exhibit, we installed air ventilation equipment in the sub-roof spaces that serves to ventilate visitor areas, which helps to eliminate unpleasant odours from the indoor exhibits. In the outdoor portion of the Australia exhibit, a termite mound was placed in front of the building housing the cassowaries. Also, the Relaxation Zone by the

Australian Farm was supplemented with stationary hammocks. The greatest lure for visitors was the ceremonial inauguration of the Tropical Pavilion, which was the culmination of the completion of the expansive complex of the investment event, the „Zoo of Five Continents.“ We thus had completed the technically most challenging construction, with a great emphasis on detail. The exhibit presents the lives of animals surrounding a tropical river. Last but not least, we cannot go on without mentioning the smaller modifications and repairs that our department tends to. Among these are repairs to railings and netting, wooden palisades, benches, and tables, wooden awning roofs, replacement of broken glass barriers, and maintenance of the fleet. Our department also takes care of all transportation and supply, as well as landscaping activities. This year was quite hectic in terms of the difficulty of the tasks at hand and ensuring the smooth operation of the zoo in terms of maintenance. This is why I am very appreciative of the efforts of everyone who participated in completing them.

Ing. Jiří Štorek  
vedoucí zahradnického úseku  
Head of Gardening Dpt.



Rok 2015 byl pro zahradnický úsek především ve znamení dokončovacích prací projektu Zoo pěti kontinentů. Kromě toho probíhaly rutinní zahradnické práce jako nové výsadby, pleť, úklid spadaneho listí, úpravy stromů a keřů apod. V okolí samotných objektů zahrady byly provedeny úpravy záhonů a trávníků.

U Centra environmentální výchovy jsme nahradili některé neprospívající vřesovištní rostliny a lehce změnili charakter vřesovištního záhonu doplněním přírodních dřev, kamenů, travin (především rod *Carex* – ostřice, *Sempervivum* – netřesek, *Sedum* – rozchodník) na spíše horský pahorek. Rostliny byly vybírány s ohledem na zeminu, ze které byl pahorek naven. Musela být v místech výsadby nahrazena vhodnějším substrátem.

V okolí vstupu do pavilonu žiraf jsme po doplnění zeminy znovu založili nové trávníky a posadili kamenné zídky popínavými rostlinami – kultivarem přísavníku (*Parthenocissus tricuspidata*) a jasmínem nahokvětým (*Jasminum nidiflorum*). Na opačné straně pavilonu u východu byly upraveny dva zvýšené záhony, kde byly vysazeny sazenice růže svraskalé (*Rosa rugosa*), a kultivary půdopokryvných růží, doplněné několika nízkými keři.

V prostoru odpočinkové louky mezi pavilony Austrálie a hyen bylo pro děti zřízeno v okolí herních prvků pískoviště, které zároveň slouží jako bezpečná dopadová plocha. Podél voliér papoušků jsme upravili kamenitý záhon a osadili ho sazenicemi keřů hlohyně šarlatové (*Coccinea pyracantha*), rakytníku řešetlákového (*Hippophae rhamnoides*) a několika trvalek denivek (*Hemerobius* sp.). Po provedení kanalizačních a vodovodních výkopů přes výcvikovou louku dravců a okolní přilehlý pozemek jsme zrekonstruovali nový trávník. Ten jsme opatřili pláštěm krtek, abychom předešli jeho poškozování krtinami.

Zahradnický úsek se dále podílel na dokončovacích pracích

při výstavbě nové voliéry pro vodní ptáky. Uvnitř voliéry byly navezeny písčité pláže, založen trávník a vysazeny keře kdoulovce *Chaemomeles* sp., trojpuke *Deutzia* sp., dřínu *Cornus* sp., 2 ks převislých vrb (*Salix alba*), traviny a trvalky denivky a kosatce. V okolí voliéry jsme zhotovili přírodní plot z propletených prutů a vysadili 1 ks olše lepkavé (*Alnus glutinosa*), 1 ks žlutolisté olše (*Alnus incana 'Aurea'*) a několik sazenic keře zákuly (*Kerria japonica*). Záměrem bylo vytvoření pestře kvetoucího zákoutí. Mezi voliérou a novým pavilonem plazů jsme upravili bambusový záhon doplněním opěrných dřev a dekorativních kamenů a zároveň vysadili několik sazenic zimovzdomných bambusů (*Fargesia jiuzhaigou*).

Jako každým rokem, tak i letos jsme zajistili dřevo na květnové dřevořezání s názvem ZOOART a připravili prostor pro jeho provedení. Vytvořená díla studentů Střední umělecké grafické školy v Jihlavě byla vystavena poblíž dětského hřiště v přírodní galerii až do podzimu.

Závěrem roku bylo provedeno sjednanou firmou kácení a úpravy korun vybraných stromů v areálu zoo, které nevyhověly provedeným tahovým zkouškám. Takto získané dřevo zůstává v zoologické zahradě a bude použito k doplňování a dekoraci různých objektů a prostor zahrady. Část především lipového dřeva bude použita ke dřevořezání v příštím roce. Všechny vhodné větve byly poskytnuty na tvorbu parkosů a jako okus pro zvířata. Zároveň byla provedena vlastními silami náhradní výsadba stromů. Vysazeny byly 1 ks borovice lesní (*Pinus silvestris*) ve výběhu nosálů, 2 ks javorů mlč (*Acer platanoides*) a 2 ks javorů klen (*Acer pseudoplatanus*) ve výběhu tapírů, 3 ks vysokokmenů hrušní a sazenice hlošiny úzkolisté (*Elaeagnus angustifolia*) v okolí výběhu klokanů a 3 ks kultivarů borovice ve výběhu malých vyder.

V průběhu celého roku nám zabral mnoho času především úklid a údržba celé zoo a v závěru roku udržování a péče o vegetaci v novém Tropicckém pavilonu.

### SUMMARY

For the landscaping division, 2015 was marked primarily by the finishing touches for the Zoo of Five Continents project.

At the Centre for Environmental Education, we replaced a number of failing ericaceous plants, and slightly modified the character of an ericaceous patch to more of a mountain hillock by adding natural wood, rocks, and grasses (primarily the genera *Carex* – sedge, *Sempervivum* – houseleek, and *Sedum* – stonecrop).

After adding more soil to the area surrounding the entrance to the giraffe pavilion, we once again established new lawns and planted climbing plants (*Parthenocissus tricuspidata*, *Jasminum nidiflorum*) along the stone walls. On the opposite side of the pavilion, two raised plant beds were tended to.

In the relaxation lawn in the area between the Australian and hyena pavilions, we established a sand box for children near the playground features, which also serves as a safe landing area. We tended to the rock plant bed along the parrot aviary, and supplied plants. After excavation work for sewer and water trenches across the birds of prey training field and

the adjacent land was complete, we reconstructed the lawn. To prevent damage, the lawn was supplied with mole repellents.

The landscaping division further participated in the finishing touches for the construction of the new waterfowl aviary. Inside the aviary, sandy beaches were installed, a lawn was established, and shrubs of the *Chaemomeles* sp. quince, *Deutzia* sp., *Cornus* sp. dogwood, two white willows (*Salix alba*), grasses, and perennials were planted. In the area surrounding the aviary, we constructed a natural fence from woven twigs, and planted trees and shrubs. The goal was to create a brightly flowering nook. We tended to the bamboo bed between the aviary and the new reptile pavilion by supplying wooden supports and decorative rocks. At the end of the year, selected trees in the zoo complex that did not pass tensile tests were cut down or their crowns pruned.

During the course of the year, some of the most time-consuming tasks included cleanup and maintenance of the entire zoo, and at the end of the year the maintenance and care of the vegetation in the new Tropical Pavilion was also time-intensive.



Nově osázená expozice v pavilonu Amazonie



Motýlí zahradu je nutno stále udržovat.



Výsadba v nové průchozí voliérě navozuje atmosféru přirozeného prostředí.

# ÚČAST NA MEZINÁRODNÍCH KONFERENCÍCH A NA ZASEDÁNÍCH ODBORNÝCH KOMISÍ

## PARTICIPATION AT INTERNATIONAL CONFERENCES AND PROFESSIONAL COMMITTEE SESSIONS



### WAZA konference

Al Ain, Spojené arabské emiráty, 11.–15. října 2015  
Účast: Eliška Kubíková



Zasedání WAZA se tentokrát konalo ve Spojených arabských emirátech.



Účastníci konference WAZA navštívili i místní zoo.



### EAZA konference

Zoo Wroclaw, Polsko, 15.–19. září 2015  
Účast: Jan Vašák, Richard Viduna

### EAZA Animal Welfare Workshop

Zoo Košice, Slovensko, 10.–13. srpna 2015  
Účast: Richard Viduna

### EAZA European Zoo Educators Conference

Lisabon, Portugalsko, 9.–12. března 2015  
Účast: Pavla Jarošová

### ICZ 5th International Congress on Zoo Keeping

Zoo Leipzig, Německo, 9.–13. září 2015  
Účast: Martin Slepica



### Marketingová a vzdělávací komise UCSZOO

Zoo Plzeň, 14.–16. října 2015  
Účast: Pavla Jarošová, Michal Ryneš,  
Michaela Strnadová, Radka Vaňková

### Ekonomická komise UCSZOO

Zoo Plzeň, 3.–5. listopadu 2015  
Účast: Hana Krejčová, Hana Spudilová,  
Jana Švantnerová  
Zoo Bratislava, Slovensko, 28.–30. dubna 2015  
Účast: Hana Krejčová, Hana Spudilová

### Komise výstavby UCSZOO

Zoo Liberec, 20.–22. května 2015  
Účast: Jiří Zita, Jiří Štorek  
Zoo, 21.–23. října 2015  
Účast: Jiří Zita

### Společné zasedání UCSZOO komisí pro primáty a kočkovité šelmy

Zoo Ostrava, 14.–17. dubna 2015  
Účast: Jan Vašák

### Komise pro plazy a obojživelníky UCSZOO

Zoo Praha, 23.–24. ledna 2015  
Účast: Martin Maláč, Lubomíra Ševčíková,  
Jan Vašák

### Společné zasedání UCSZOO komisí pro ryby a ploutvonožce

Zoo Praha, 23.–24. září 2015  
Účast: Richard Viduna

### Společné zasedání UCSZOO komisí pro žirafy, antilopy a velbloudovité

Zoo Olomouc, 8.–10. dubna 2015  
Účast: Martin Slepica

### SUMMARY

Jihlava staff members attended several conferences - WAZA Conference (Al Ain, United Arab Emirates, 11-15 October 2015), EAZA Conference (ZOO WROCLAW, 15-19 October 2015), EAZA Animal Welfare Workshop (ZOO KOŠICE, 10- 13 August 2015) etc.

## PRACOVNÍ VÝROČÍ EMPLOYMENT ANNIVERSARY



**Mgr. Michaela Eliášová**  
chovatelka, na mateřské dovolené  
5 let v Zoo Jihlava



**Mgr. Pavla Jarošová**  
vedoucí oddělení vzdělávání  
5 let v Zoo Jihlava



**Hanuš Křepinský**  
oddělení údržby  
5 let v Zoo Jihlava



**Jana Švantnerová**  
mzdová účetní, personalistka  
10 let v Zoo Jihlava



**Martin Tomek**  
chovatel  
15 let v Zoo Jihlava



**Radmila Jarošová**  
chovatelka  
20 let v Zoo Jihlava



**Lubomíra Ševčíková**  
chovatelka  
25 let v Zoo Jihlava

### OCENĚNÍ NEJLEPŠÍ PRACOVNÍK

Od roku 2013 uděluje statutární město Jihlava na základě návrhu vedení organizace ocenění Nejlepší pracovník. Společně s dalšími navrženými pracovníky z ostatních příspěvkových organizací města Jihlavy přebírají ocenění z rukou primátora města Jihlavy v prostorách radnice při společenské akci s kulturním programem.

V uplynulých letech byli oceněni:

- 2013 Lydie Trojanová**  
chovatelka
- 2014 Jaromír Vedra**  
aranžér
- 2015 Lubomíra Ševčíková**  
chovatelka

# SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ TROPICKÉHO PAVILONU CEREMONIAL INAUGURATION OF THE TROPICAL PAVILION

Bc. Michaela Strnadová  
Ing. Michal Ryněš

Největší akcí roku 2015 bylo bezpochyby otevření nového Tropického pavilonu. Pro tento velký den jsme vybrali datum 12. 12. 2015. Vše se neslo ve znamení exotiky, a tudíž nesměl chybět příběh, pro který byl námětem hrdina z dalekých krajů, dobrodruh Indiana Jones. V odpoledních hodinách začal bohatý program, při kterém si návštěvníci mohli poslechnout řadu originálních hudebních nástrojů, na některé si i sami zahrát či si je vyrobit. Dále byla připravena ochutnávka dobrot z odlehlých krajin. Tanečnice a tanečníci ze skupiny Trn v oku předvedli havajské tance a ohňovou show. Pak už



*Děti se mohly seznámit s některými obyvateli na vlastní kůži.*

byl nejvyšší čas odebrat se do tepla. Jen bylo třeba ještě spolu s Indiana Jonesem vyřešit malý rébus – jak se bezpečně dostat do pavilonu, ve kterém jistě číhá řada nástrah. Naštěstí náš dobrodruh nezklamal a s vydatnou pomocí primátora města Jihlavy PaedDr. Ing. Rudolfa Chloupeka a ředitelky zoo Ing. Elišky Kubíkové, úspěšně nový pavilon pro první návštěvníky otevřel. Rozdíl mezi venkovní teplotou a teplotou v pavilonu byl více než 20 °C a i díky vysoké vzdušné vlhkosti se tak při vstupu naplnilo motto „Svlékejte vrstvy, letošní zima je v jihlavské zoo ve znamení tropů.“



*Netradiční „přestřižení pásky“ Tropického pavilonu – zleva Ing. Petr Kajer, ředitel divize 2, Subterra, a. s., PaedDr. Ing. Rudolf Chloupek, primátor Jihlavy, Ing. Erika Šteřlová, ROP Jihovýchod, Dr. Ing. arch. Jaroslav Huňáček, autor projektu a Ing. Eliška Kubíková, ředitelka Zoo Jihlava*

## SUMMARY

The opening of the Tropical Pavilion was a long-awaited event, and not only for this year. The date chosen was Saturday, 12 December 2015, and the entire day bore the caption, „Indiana Jones Cracks the Code.“

## KŘTINY IRBISE NAME-GIVING OF THE SNOW LEOPARD

Martin Maláč

Velká podzimní slavnost se uskutečnila 26. září v expozici Himálaj. Již 19. mládě levharta sněžného odchovaného v naší zahradě přišla pokřtít herečka, zpěvačka, moderátorka a kondiční trenérka tai-či Zora Jandová. Jméno určil malý chlapec Dalibor Kubačák z Krnova, který zaslal do naší zahrady dopis s přáním, aby se mládě jmenovalo Armin. Návštěvníci si pochutnali na marcipánovém dortu a Armin nakonec slezl z bezpečí výšky stromů a dal se do masového dortu.



*Kmotrou malého irbise byla zpěvačka a herečka Zora Jandová.*

# NÁVŠTĚVA VELVYSLANCE INDONÉSIE V ZOO JIHLAVA A VISIT BY THE INDONESIAN AMBASSADOR TO JIHLAVA ZOO

Martin Maláč

Při příležitosti otevření nového Tropického pavilonu v Zoologické zahradě Jihlava přijal pozvání velvyslanec Indonésie Jeho Excellence pan Aulia Aman Rachman. Návštěva se uskutečnila 22. prosince 2015. Vzácného hosta s doprovodem přivítala ředitelka zoo Ing. Eliška Kubíková a náměstek primátora Ing. Vratislav Výborný za statutární město Jihlava. Delegace si prohlédla zoologickou zahradu. V Tropickém pavilonu zaměřila pozornost zejména na krokodýly siamské,

jejichž původní výskyt je spojen s oblastí Indonésie. Tato skutečnost zaujala J. E. Rachmana natolik, že všech pět krokodýlů siamských oficiálně pojmenoval. Dospělý pár dostal jména Ani a Tole, volně přeloženo jako družka a drsňák. Tři mladé samice se jmenují Bunga, Titi a Duma, neboli květina, milovaná a ostrá. Po rozhovoru o možnostech spolupráce pokračovala delegace prohlídkou centra města.



Návštěva velvyslance Indonéské republiky



Zleva Jeho Excellence pan Aulia Aman Rachman, velvyslanec Indonéské republiky v ČR, Ing. Eliška Kubíková, ředitelka zoo, Ing. Vratislav Výborný, 1. náměstek primátora Jihlavy

## SUMMARY

The Indonesian ambassador, His Excellency Mr Aulia Aman Rahman, accepted our invitation for the occasion of the inauguration of the new Tropical Pavilion at Jihlava Zoo. The visit took place on 22 December 2015. Our distinguished guest and his entourage was welcomed by Zoo Director Ing. Eliška Kubíková and, representing the City of Jihlava, Deputy Mayor Ing. Vratislav Výborný. The delegation toured the zoological gardens. In the Tropical Pavilion, attention was focused primarily on the Siamese

crocodiles, whose original habitat is linked with the Indonesian region. His Excellency Mr Rahman took such interest in this that he provided official names for all five of the Siamese crocodiles. The adult pair were named Ani and Tole, loosely translated as „female partner“ and „tough guy.“ The three young females are named Bunga, Titi, and Duma, or „flower,“ „beloved,“ and „sharp.“ After a conversation about the possibilities for collaboration, the delegation continued with a tour of the city centre.



Malý Armin se návštěvníkům předvedl.

## SUMMARY

A great autumn celebration took place on 26 September at the Himalayan exhibit. Actress, singer, television host, and Tai-Chi fitness trainer Zora Jandová came to baptise the 19th offspring of the snow leopard born at our zoo. The young leopard received the name Armin.



Marcipánový dort chutnal všem.

# NOC SNŮ DREAM NIGHT

Dana Mrázková

V podvečer 5. června jsme připravili speciální program pro chronicky nemocné a handicapované děti a připojili se tak již podruhé ke stále se rozrůstající skupině zoologických zahrad, které každoročně organizují Noc snů v různých místech světa.

Natěšených malých či velkých pozvaných dětí spolu s jejich průvodci zavítalo do zoo 130. Ti, kterým tento čas patřil především, dostali již při příchodu na ruku blýskavý červený náramek, aby bylo zřejmé, že oni jsou ti důležití a tento večer je jejich! Postupně se pak vydali stezkou několika stanovišť, kde si mimo klasických pohledů na živá zvířata, mohli pohrát se zvířaty plyšovými, v jejichž maskách byli oblečeni naši dobrovolníci. Potkat se tedy mohli se žirafou, s fenky, sovou a papouškem, motýlem, housenkou, broukem, tygrem, levhartem či opicí. Největším zvířetem v masce byl gibbon, který jakožto maskot jihlavské zoo celé akci svou velikostí dominoval a nabízel ochutnávku ovoce a ukázkou pochoutky mnohých zvířátek – moučných červíků. Všechny aktivity nabízely různá senzorická cvičení tak, aby se mohl uplatnit každý a zapojit alespoň některou složku vnímání okolního světa. Putování zahradou bylo zakončeno posezením ve vesničce Matongo, kde byli připraveni žáci místní Základní umělecké školy a přispěli tóny kytar a fléten k dobré náladě. Všichni speciální hosté si převzali plyšové zvířátko na mazlení jako dáreček a vrátka výjimečného večera uzavřel zpěvem nevidomý chlapec Martin Kovář, který přítomné potěšil slovy Polívkovy písně „Šašek počmáranej“. Po bouřlivém uznaném potlesku diváků k podiu přispěchala zástupkyně občanského sdružení Usměváčci – PDRP a předala paní ředitelce E. Kubíkové knihu poskládanou z dětských obrázků zvířátek jako poděkování za právě prožité okamžiky a pak už bylo jen loučení.



Na závěr citujeme z darované zvířátkové knížky:  
„Milá Zoo Jihlava.

*Rádi bychom tobě, všem zvířátkům, které v tobě bydlí, ale hlavně všem lidem, co se o ně starají a také těm, co vymysleli a zorganizovali NOC SNŮ, moc poděkovali a popřáli spoustu narozených mláďátek, spokojených zvířátek a rozzářených dětských očí. Říká se sice, že to co je důležité, je očím neviditelné, ale vy jste to neviditelné dnes našim postiženým dětem ukázali.*

*Děkujeme za vaši empatii a lásku. Usměváčci – PDRP“*

## SUMMARY

On 5 June 2015, we prepared a special evening for chronically ill and disabled children titled DREAM NIGHT. The event was attended by 130 guests. The invited children and their guides toured the entire zoo and were met by volunteers in animal masks at individual stops, where the children completed various tasks according to their capabilities. The evening culminated

in a sit-down at the Matongo village with a musical performance by children from the Primary School for the Arts and a vocal highlight by a blind young man named Martin Kovář. All of the children received a small stuffed toy as a parting gift.



# VOLIÉRA DELTA PARANÁ THE PARANÁ DELTA AVIARY

Martin Maláč

Již v roce 2014 jsme započali se stavbou první skutečně průchozí voliéry v jihlavské zoo. Výkopové práce pro základy a jezírko probíhaly na místě původní expozice drápkatých opic kosmanů stříbřitých v blízkosti tehdejšího staveniště budoucího Tropického pavilonu. Stavba voliéry byla dokončena na jaře roku 2015.

Jedná se o vodní plochu (nádrž), která je vyložena silnou rybníční plastovou fólií, výpusť je opatřena standartním česlem. Nádrž je rozdělena na mělkou a hlubokou část, do níž ústí hadice čerpadla zajišťující probublávání vody a tím zabraňuje zamrznutí v zimních měsících. Okolí jezírka lemují pozvolné břehy osázené vrbami, keři, travinami a oseté trávou. Voda z nádrže je propojena s velkým rybníkem pro husy a pelikány.



Tamarínům žlutorukým (*Saguinus midas*) společnost ptáků nevadí.



Kachničky šedoboké (*Callonetta leucophrys*) se v přepravní bedně líbilo.



Voliéru Delta Paraná oživilí ibisové rudí (*Eudocimus ruber*).

Celá voliéra je spojena s přilehlou jednoduchou vytápěnou stavbou, v níž jsou umístěni tamaríni žlutorucí (*Saguinus midas*). Nad vodní nádrží vede bytelná dřevěná lávka se zábradlím, která návštěvníkům umožňuje průchod expozicí a nerušené pozorování chovaných živočichů. Oba dva vstupy na lávku jsou opatřeny dvojitými samozavíracími dveřmi s předstíní, zabraňujícími úniku zvířat.

Samotná konstrukce voliéry je tvořena silnými kovovými sloupy, mezi kterými jsou upevněna ocelová lana. Přes ně je natažena lehká a přitom pevná černá syntetická síťovina. U země je silnější pletivo.

V jarních měsících roku 2015 byla umístěna do voliéry převážně jihoamerická zvířata obývající povodí řeky Paraná. Nejnápadnější obyvatelé jsou ibisové rudí (*Eudocimus ruber*) a ibisové bílí (*Eudocimus albus*), doplnění vrubozobými ptáky – pižmóvkami velkými (*Cairina moschata*) a kachničkami šedobokými (*Gallinetta leucophrys*). Pro návštěvníky byla voliéra zpřístupněna počátkem léta 2015.

## SUMMARY

As early as 2014, we had already begun construction work on the first truly walk-through aviary at Jihlava Zoo. Excavation for its foundations and pond were carried out in the place of the former silvery marmoset clawed monkey exhibit. At the beginning of summer 2015, we opened the aviary

to the public, and it currently primarily houses South American animals that inhabit the Paraná River area. The most distinctive residents are the scarlet ibis (*Cairina moschata*) and the ringed teal (*Gallinetta leucophrys*). A separate enclosure is home for red-handed tamarins (*Saguinus midas*).

# PRVOODCHOV KUNOVČŮ TEČKOVANÝCH V ZOO JIHLAVA THE FIRST BROOD OF EASTERN QUOLL AT JIHLAVA ZOO

Ing. Jan Vašák  
Mgr. Richard Viduna

Kunovec tečkovaný (*Dasyurus viverrinus*) je masožravý vačnatec náležící do čeledi kunovcovitých (*Dasyuridae*). Historicky tento druh obýval pobřežní oblasti jižní a jihovýchodní Austrálie přes Viktorii až po centrální pobřeží Nového Jižního Walesu a také ostrovní Tasmánii. V průběhu osidlování Austrálie Evropany došlo k redukci areálu o 50–90 %, v současnosti se vyskytuje pouze na Tasmánii a přilehlém Bruny Islandu. Příčiny úbytku nejsou zcela objasněné, ale pravděpodobně půjde o vliv introdukovaných a zdivočelých predátorů jako například koček, lišek,...

Potravou kunovce jsou různé druhy bezobratlých a drobných obratlovců, jídelníček si občas zpestřuje i rostlinnou potravou jako jsou plody, ale i tráva. Jedná se o typicky oportunistického predátora, který je schopen ulovit i kořist odpovídající velikosti jeho těla. Jsou známy případy, kdy se kunovci tečkovaní přizpůsobili na kořisti dřevňů medvědovitých. V chovech kunovec tečkovaný není na potravu nijak náročným chovancem, australské zoologické zahrady používají jako základ nej dostupnější a nejlevnější, zpravidla klokaní, maso. Vzhledem k potravnímu zaměření tohoto druhu v přírodě my používáme jako základ krmné dávky hlodavce, králíčata, japonské křepelky, ale také například kuřecí nebo králíčí maso. Nedílnou součástí krmné dávky je i hmyz. V Lipsku používali v době extrémního populačního nárůstu i konzervy pro kočky. Důležitým faktorem je množství, kunovci mají sklony ke konzumaci podstatně většího množství potravy, než skutečně potřebují, takže je nutné potravu přísně restringovat, aby nedošlo k zatučnění zvířat.

K páření dochází v přírodě na začátku podzimu, samice jsou březí 21 dní a rodí se jim až 30 mláďat. To je samozřejmě podstatně více, než je počet struků. Mláďata jsou takto už při narození přirozeně redukována a selektována.

Dovoz kunovců tečkovaných z Melbourne provedla v roce 2011 Zoo Lipsko. Všechna zvířata byla narozena ve Featherdale Wildlife Parku, přičemž z šesti (3,3) importovaných jedinců se rozmnožit podařilo pouze dva samce a jednu samici. Celá současná evropská populace tak pochází z těchto tří zakladatelů. Stejná instituce pak pro tento druh založila EEP, evropský záchranný program, který přirozeně i vede a všichni kunovci zůstávají jejím majetkem.

První skupina 1,3 zhruba desetiměsíčních kunovců tečkovaných dorazila do Jihlavy 18. dubna 2013. Jednalo se o vůbec první kunovce tečkované, kteří byli z Lipska zapůjčeni do jiné instituce. K dispozici dostali nově vybudované chovatelské zařízení s vnitřní ubikací a vnější voliérou v areálu právě otevřeného expozičního celku Australské farmy.

Od této skupiny jsme se bohužel potomků nedočkali. Základní problém byl zřejmě v neschopnosti, respektive neochotě samce pářit, což se bohužel v případě tohoto druhu, ale i dalších zástupců čeledi občas stává. Jedna samice byla nalezená mrtvá 6. května 2013, kadáver byl částečně sežrán. Konzultovali jsme tuto událost s kolegy z Lipska a nutno dodat, že ani kolegové nedokázali spolehlivě vysvětlit příčinu tohoto úhynu. V rámci novodobého evropského chovu nebyl podobný případ dosud zaznamenán. Zbývající jedinci se dožili svých dvou let, což plně odpovídá biologii těchto krátkodobě žijících zvířat, množících se zpravidla pouze jednu sezónu. Další samice podlehla zhoubným nádorům vnitřních orgánů 2. července 2014 a poslední samice uhynula po kumulaci zdravotních problémů 24. října 2014. Nejdéle u nás žil



Ve vrhu kunovců tečkovaných (*Dasyurus viverrinus*) byli světlí i tmaví jedinci.

samec, který odešel na celkovou sešlost 24. listopadu 2014. U těchto starších zvířat docházelo k problémům s nádorovým bujením, což rovněž odpovídá situacím v dalších chovech a pravděpodobně i v přírodě.

Nutno dodat, že už před pořízením této skupiny jsme věděli o možných limitech našeho chovatelského zařízení. Prvním limitem byl fakt, že zvířata u nás byla držena v podmínkách evropského světelného režimu, respektive režimu severní polokoule. V Lipsku jsou všichni kunovci chováni v podmínkách australského světelného režimu, což v praxi znamená zkracování světelného dne v létě a naopak jeho prodlužování v zimě. Dalším limitem byla možnost umístit pouze jednu skupinu zahrnující samce a několik samic. U masožravých vačnatců může být tento systém limitující, v případě vakorejsků se například doporučuje chov minimálně tří párů v rámci chovatelského zařízení. Zvířata jsou sice držena odděleně, ale k reprodukčnímu chování jsou stimulována kontaktem vizuálním, zvukovým i pachovým. Tyto dva faktory jsme nebyli schopni splnit, ale protože se lipská populace v domovské zahradě početně velmi rozrostla a kolegové hledali spolupracovníky pro chov tohoto zajímavého druhu s extrémně rychlou generační výměnou, jsme se dohodli, že tento systém prostě vyzkoušíme.

Příchod druhé skupiny zvířat jsme po předešlých zkušenostech dosti zvažovali, ale po intenzivní komunikaci s koordinátorem se zaměřením na způsob jejich chovu jsme 20. března 2015 z Lipska opět dovezli skupinu čtyř kunovců. Zvažovanou možností bylo i převezení pouze postreprodukčních zvířat, abychom tak ulehčili kapacitě jejich chovatelských prostor. Nicméně v důsledku tehdejší aktuální situace nám byla

opět přidělena potenciálně reprodukční zvířata. Jednalo se o devítiměsíčního samce a tři samice, téměř tříletou matku se dvěma devítiměsíčními dcerami. Vzhledem k našim provozním možnostem jsme se je rozhodli opět nepřechylovat z evropského na australský světelný režim, což již bylo v praxi úspěšně vyzkoušeno v pařížské Ménagerii. Tam se podařilo při stejném systému chovu, jaký fungoval u nás, odchovat čtyři mláďata. Bylo tedy zřejmé, že hlavním limitem u tohoto druhu bude schopnost či ochota samců k páření. I v Lipsku, kde začali s importovanou skupinou složenou ze tří samců a tří samic, se podařilo z těchto zakládajících zvířat rozmnožit pouze dva samce a jednu samici.

Všechna příchozí zvířata byla v souladu s chovatelským záměrem koordinátora ihned po příjezdu spojena do skupiny a během dubna a května roku 2015 se samec postupně pářil se všemi samicemi. V této době jsme podnikali jednotlivé kroky vždy po konzultaci s koordinátorem. Nejdříve jsme po páření kontrolovali u samic vaky, které u obou dcer vykazovaly hormonální aktivitu. To by měla být známka březosti, která je stejně jako u ostatních vačnatců velmi krátká, pouze 21 dnů. Následovně jsme rozdělili postupně všechna zvířata jednotlivě, abychom zamezili případným ztrátám mláďat. U staré chovné samice vak nevykazoval známky překrvení, přesto jsme pro jistotu oddělili i tuto samici. První kontroly vaků na přítomnost mláďat by měly proběhnout pět týdnů po páření, kdy jsou mláďata ještě malá, ale už pevně usazená na strucích. Poté by se měly samice držet v co největším klidu a zvyšuje se jim krmná dávka. První kontrolu jsme vzhledem ke komunikačním prodávám způsobeným dočasnou nepřítomností koordinátora nestihli a nechtěli jsme pozdější kontrolou zbytečně riskovat ztrátu případných mláďat. Kunovce jsme ponechali v takovém režimu, jako by měli mláďata.

Šťastná zpráva o přímém pozorování mláďat přišla 10. července 2015 a to jak od mladé tmavé samice oddělené v cho-

vatelském zázemí, tak i od mladé světlé samice ponechané v původním zařízení. Následně u nich byla potvrzena tři a dvě mláďata. Vzhledem ke značné žravosti bylo možné pozorovat mláďata zčásti visící mimo vak při nabídce krmení a následném šplhání matky po pletivu. Poslední ze samic, která je vzhledem ke svému stáří patrně již mimo reprodukční věk, nezabřežla. Později se u ní objevil nezhoubný podkožní tukový novotvar v břišní oblasti, který ji byl úspěšně odoperován 3. prosince 2015.

Vlastní odchov probíhal bez závažnějších komplikací a k dnešnímu dni všechna zvířata zdárně prosperují. Nejvhodnější doba na bezpečné sexování mláďat je až zhruba po půl roce jejich života, takže jsme byli bezpečně schopni určit pohlaví až na přelomu roku. Černá samice odchovává dva samce a jednu samici, všechny v hnědé barvě, a hnědá samice dva samce, jednoho černého a jednoho hnědého.

Momentálně probíhají jednání o distribuci zvířat k dalším chovatelům a složení skupin. Zatím je jisté, že vyzkoušíme loňskou chovnou skupinu ve stejném složení. Po konzultaci s koordinátorem a také po zkušenostech v chovech v režimu severní i jižní polokoule budou zvířata spojena poprvé v lednu. Pokud dojde k páření, tak bude postup shodný s již úspěšně vyzkoušeným. Pokud se zvířata v lednu pářit nebudou, dojde během února k jejich opětovnému rozdělení a budou znovu spojena na přelomu března a dubna.

Výše zmíněné údaje potvrzují, že chov kunovců tečkovaných je extrémně náročný na spolupráci mezi jednotlivými institucemi. Evidentně je zde několik zásadních limitů, které mohou prosperující populaci velmi rychle zredukovat. Prvním limitem je značná krátkověkost těchto zvířat, za celou dobu trvání chovu se pouze jedna samice rozmnožila více než jednou. Když připočítáme fakt, že pohlaví se dá spolehlivě rozlišit až po půl roce života, tak zbývají pouze 2-3 měsíce na synchronizaci transportů zvířat a sestavování nových skupin. Další komplikací je možnost posunu reprodukčního cyklu u zvířat držených v režimu severní polokoule. Pařížská zvířata se pářila právě v průběhu ledna, naproti tomu jihlavská se pářila ve stejném období jako v Lipsku. Lipský chov ale striktně dodržuje australský rytmus. To znamená, že se u různých systémů nelze spolehnout na čas páření a tudíž optimalizaci spojování. Ztráta chovné sezóny u jednotlivce pak může znamenat jeho vyřazení z reprodukce jako takové, protože dvouletá samice je v drtivé většině případů na rozmnožování stará. Posledním limitem je omezený počet samců schopných či vůbec ochotných se pářit.

Je tak dost možné, že v současnosti máme unikátní a časově omezenou možnost se na evropském kontinentu osobně setkat s těmito zajímavými masožravými vačnatci. Dlouhodobá perspektiva trvání chovu je značně nejistá a závislá na entuziasmu a nadšení hrstky kolegů. Fakt, že jsme byli zařazeni do tohoto elitního klubu, je možno brát jako vyjádření důvěry a značně prestižní záležitost.



Dospělý kunovec (*Dasyurus viverrinus*) ve venkovním výběhu

#### SUMMARY

The first 1/3 group of roughly ten-month old eastern quoll (*Dasyurus viverrinus*) arrived in Jihlava on 18 April 2013. These were the very first eastern quoll that were given on loan from Leipzig to another institution. They were given a newly-constructed facility with an indoor enclosure and an outdoor aviary in the complex of the just-opened Australian Farm exhibit. Unfortunately, we did not receive any offspring from this group. With the exception of one female, the rest of the individuals lived out their two years, which is fully in line with the biology of these short-lived creatures that generally reproduce for only one season.

Bringing in a second group was the subject of much debate; however, following intensive communication with a coordinator specialised in their breeding, we welcomed yet another group of four quoll from Leipzig on 20 March 2015. The group consisted of one nine-month-old male and three females: an almost three-year-old mother with two nine-month-old daugh-

ters. In accordance with the coordinator's breeding aim, all of the incoming animals were put into a single group immediately upon their arrival, and during the course of April and May 2015, the male mated with all of the females. The happy news of direct observation of offspring came on 10 July 2015, both from the young dark-coloured female separated from the group in the breeding facility, as well as from the light-coloured female left in the original enclosure. Three and two offspring were subsequently confirmed for the two females.

The most suitable period for sexing the young is when they are approximately six months old, so we were not able to safely determine the sex of the young until the end of the year. The black female is mother to two males and a female, all brown in colour, and the brown female has two males, one black and one brown in colour. The breeding process itself took place without any major issues, and, as of today, all of the animals are thriving.

# PROJEKT ZOO PĚTI KONTINENTŮ THE ZOO OF FIVE CONTINENTES PROJECT

RNDr. Iva Vilhumová

Na konci roku 2015 skončil největší projekt v historii naší zoo – projekt Zoo pěti kontinentů. Po necelých pěti letech stavebního ruchu byl v listopadu 2015 dokončen největší, nejsložitější a nejočekávanější objekt tohoto projektu – Tropický pavilon. Jak stavba Tropického pavilonu rostla, aktualizovaly se chovatelské a technologické podmínky (filtrace, cirkulace vody, osvětlení atd.), realizoval se vzhled centrálních expozic i menších terárií. Velkým úkolem bylo sestavení osazovacího plánu živé zeleně tak, aby konečný efekt pavilonu splnil naše představy. Rostliny jsme museli vybírat takové, které byly schopné aklimatizace v daných „klimatických“ podmínkách, odolné proti ataku chovaných zvířat a v první řadě nejedovaté. S tímto nelehkým úkolem nám pomohli kolegové z Botanické zahrady v Troji v Praze.

Dokončení projektu Zoo pěti kontinentů si zaslouží přehled všech jeho částí. Jsou řazeny chronologicky podle data otevření. Náklady vesměs zahrnují stavbu pavilonu vč. oplocení, náklady na stavbu výběhů resp. voliér, všech přípojek, cest a zpevněných ploch.

Investorem je statutární město Jihlava, které získalo na projekt podporu z Evropské unie – Regionální operační program NUTS 2 Jihovýchod.



## Australská farma

zahájení stavby: březen 2012

otevření expozice: březen 2014

náklady: 18,7 mil Kč

nejzajímavější druhy: klokan rudý, kasuár přílbový, kunovec tečkovaný



## Pavilon žiraf

zahájení stavby: listopad 2011

otevření expozice: červen 2013

náklady: 29,4 mil Kč

nejzajímavější druhy: žirafa, voduška abok, zebra Burchellova, pižmovka ostruhatá, fenek



## Expozice pro hyeny

zahájení stavby: leden 2012

otevření expozice: květen 2013

náklady: 5,6 mil Kč

chovaný druh: hyena žíhaná



### Expozice afrických primátů

zahájení stavby: červen 2012  
 dokončení stavby voliér: listopad 2013  
 náklady: 17,5 mil Kč  
 nejzajímavější druhy: gueréza běloramenná,  
 mangabej černý



### Asie

zahájení stavby: leden 2013  
 otevření expozice: listopad 2014  
 náklady: 15,5 mil Kč  
 chované druhy: gibbon bělolící, babirusa sulaweská,  
 ovjječ filipínský



### Tropický pavilon

zahájení stavby: leden 2013  
 otevření expozice: prosinec 2015  
 náklady: 43,2 mil Kč  
 nejzajímavější druhy: krokodýl siamský, krokodýl čelnatý



Projekt Zoo pěti kontinentů započal slavnostním poklepáním základního kamene.

Zleva Ing. Petr Kajer, ředitel divize 2, Subterra, a. s., Ing. Jaroslav Vymazal, t. č. primátor Jihlavy, Ing. Vladimír Žák, vedoucí projektant, Dr. Ing. arch. Jaroslav Huňáček, autor projektu, Ing. Erika Šteřilová, ROP Jihovýchod a Ing. Eliška Kubíková, ředitelka Zoo Jihlava

# TROPICKÝ PAVILON TROPICAL PAVILION

Martin Maláč



*Bazilišek zelený (Basiliscus plumifrons) obývá vrak letadla.*

Rozsáhlý projekt nové výstavby v Zoo Jihlava nazvaný „Zoo pět kontinentů“ byl 12. prosince roku 2015 slavnostním otevřením Tropického pavilonu uzavřen. Tropický pavilon byl posledním, největším a technicky nejnáročnějším v rámci celého projektu. Byl postaven na místě budovy, která sloužila jako pavilon plazů a primátů a v 1. poschodí byl městský byt. Tato budova byla technicky i morálně zastaralá a některé její části byly vlivem agresivního vnitřního prostředí takřka v havarijním stavu.

Práce na novém pavilonu tak začaly bouráním starého objektu na jaře roku 2013. Poté v létě roku 2013 následovalo vyhloubení základů pro pavilon a také pro piloty, na nichž budova zčásti stojí kvůli zvodnělému podloží díky nedaleké říčce Jihlávce. Následovalo betonování základové desky a napojení odpadů na kanalizaci. Vzhledem k atypicky řešeným stěnám a stropu pavilonu s typem samonosné železobetonové kupolovité konstrukce bylo nutné zřídit speciální lešení ne-tradičního tvaru pokryté bedněním. Nad ním byla svařována



*Lezec (Periophthalmus sp.)*

armatura, která byla zalévána betonem. Pro dokončení pláště budovy bylo nutné ještě pavilon zateplit minerální vatou a finální krytinou tvořenou měděnými plechy. Během této fáze již následovaly práce na vnitřním tvaru bazénů, chodníků a vybavení pavilonu včetně instalace technologií pro topení, filtraci vody v bazénech, elektroinstalace a vzduchotechniky do terárií i návštěvnických prostor. Ve finále stavby byly uvnitř celého pavilonu budovány umělé skály, stromy a jednotlivé nádrže za použití tvarovaného polystyrenu a drátěných armatur, na které byl stříkaný beton. Ten byl posléze nabarven pro co nejpřírodnější vzhled.

Pak následovalo několikrát napuštění a vypuštění bazénů, kontrola funkčnosti filtračních zařízení a dalších technologií. Jednotlivé ubikace byly naplněny substrátem stejně jako nádrže a kapsy v umělých stromech a ve stěnách určené pro rostliny. Pomoc nám poskytly české botanické zahrady jak materiálem, tak radami. Terária byla vybavena i parkosy, kořeny, kameny, nebo kamennými skalkami, případně umělými květinami. Nádrže byly vybaveny osvětlením, výhřevnými reflektory a miskami na vodu.

První zvířata, která jsme do nového pavilonu umístili, vzhledem k jejich odolnosti a nenáročnosti, byly vodní želvy nádherné (*Trachemys scripta*). Následovala běžnější zvířata jako užovky, korálovky, leguánci a gekoni. Poté byla přestěhována kolekce nejvzácnějších zvířat ze zázemí zoo – scinkové šalomounští (*Corucia zebrata*), užovky červenohlavé (*Orthriophis moellendorffii*), nebo korovci jedovatí (*Heloderma suspectum cinctum*). Následovaly dovozy páru krokodýlů čelnatých (*Osteolaemus tetraspis*) z deponace v Zoo Protivín a dalších našich zvířat dočasně deponovaných v zoologických zahradách nebo u soukromých chovatelů. Přibyla také spousta nových druhů, z nichž nejvýznamnější jsou tři mladé samice krokodýlů siamských (*Crocodylus siamensis*) a dospělý pár téhož druhu krokodýla. Ze Zoo Schönbrunn ve Vídni přibyl mladý

pár leguánů fidžijských (*Brachylophus fasciatus*), z plzeňské zoo máme mladého samce varana modrého (*Varanus macraei*) a ze Zoo Brno přibyli do našeho chovu velmi vzácní ještěři dvojjazyčníci haitští (*Celestus warreni*).

Celý Tropický pavilon je unikátní a zajímavou stavbou nejen z pohledu Zoo Jihlava, ale i v rámci celé republiky. Jednak jde o architektonicky velice netradičně pojatou stavbu jak zvenčí svými třemi rameny v půdorysu, tak obloukovou a kupolovitou konstrukcí v profilu. Krytinu pavilonu tvoří různé velké měděné pláty, které by měly po oxidaci nazeleno připomínat kůži gigantického plaza. To umocňují i polokulovité světlíky v horní části střechy. Uvnitř je pavilon rozdělený na přízemní část a první podlaží. V přízemí má pavilon evokovat podzemní břeh, kterým návštěvníky vede chodník. Z jedné strany tak lidé vidí do jednotlivých propojených vodních nádrží, které představují tropickou řeku a kde žijí anakondy, vodní druhy želv, dva druhy krokodýlů a nakonec drobné zajímavé ryby lezci obojživelní z jihovýchodní Asie. Na druhé straně téhož chodníku mohou návštěvníci nahlížet do jednotlivých menších i větších terárií s mnoha druhy hadů, ještěřů, žab, drobných savců a několika druhů bezobratlých živočichů. V jedné části přízemí jsou umístěny expozice nočních živočichů s obráceným světelným režimem, nebo odbočka do jednoho z ramen stavby, které skýtá pohled do výběhu tapírů. Zajímavostí je také drobná expozice pro medúzy talířovky ušaté (*Aurelia aurita*) a velké terárium pro šváby velkokřídle (*Archimandrita tessellata*), do kterého mohou návštěvníci vsunout ruku a rozvířit si světlo v teráriu. Před východem z pavilonu lze vystoupit po schodech do dalšího patra, kde cesta pro návštěvníky lemují vnitřní obvod pavilonu s pohledem do několika velkých terárií. Zároveň v tomto patře vede lávka nad nádržími řeky s krokodýly a želvami. Návštěvníci si z této úrovně mohou prohlédnout celkové osázení pavilonu rostlinami a setkat se s volně žijícími zvířaty – drápkatými opicemi lvíčky zlatými (*Leontopithecus rosalia*) a holoubky diamantovými (*Geopelia cuneata*). V letních měsících bude lidem k dispozici i otevřená terasa na střeše pavilonu s výhledem do jihoamerického výběhu. Do tohoto patra vede také vchod zvenčí po šikmé rampě a zároveň zde ústí výtah pro invalidy. Velkou zajímavostí a návštěvnickou atrakcí Tropického pavilonu je také skutečně havarovaný vrak letadla z jihlavského letiště v Henčově. Letadlo navíc uvnitř skýtá netradiční ubikaci pro bazilišky zelené (*Basiliscus plumifrons*). Poblíž je i chýše domorodců, odkud je vidět k anakondám. Celý pavilon postupně zarůstá mnoha druhy tropických rostlin, mezi nimiž



Talířovka ušatá (*Aurelia aurita*)

mohou pozorní návštěvníci nalézt druhy jako vanilovník plocholístý, banánovníky, různé epifytické orchideje, bromélie, filodendrony, anturia, nebo zajímavé druhy fíkovníků. Dojem tropického pralesa pomáhá vyvolávat i vysoká vzdušná vlhkost kolem 80 % a stálá teplota kolem 26 °C, která je nutná nejen pro rostliny, ale hlavně pro zvířata žijící v otevřených ubikacích – anakondy, krokodýly a želvy. Uvnitř budovy je v příhodných místech i několik velkých lavic k sezení a drobné odpočinkové kouty s dřevěnými stolkami a židlemi.

Celkově je uvnitř pavilonu 68 návštěvnických expozic pro zvířata, z toho 7 tvoří velké propojené bazény tvořící řeku, tři jsou vidět zvenčí pavilonu a ostatní různě velké ubikace lemují návštěvnické chodníky uvnitř pavilonu.

Návštěvníkům skrytá jsou chovatelská zázemí s dalšími chovnými i karanténními nádržemi, přípravou krmení, lednicí, mrazákem a dalšími chovatelskými pomůckami. V jedné místnosti je odchovna mláďat vybavena několika inkubátory na plazí vejce. Součástí zázemí jsou dvě strojovny, ve kterých se nachází filtrační jednotky pro jednotlivé vodní nádrže, vzduchotechnika, kotelna a ze kterých vedou vstupy do některých větších expozic zvířat.



Varan novoguinejský (*Varanus salvadorii*)

# TROPICKÝ PAVILON NEJSOU JEN ZVÍŘATA TROPICAL PAVILION IS NOT JUST ABOUT ANIMALS

RNDr. Iva Vilhumová

Tropický pavilon představuje pomalu tekoucí řeku meandrující džunglí. Aby byl dojem co nejuvěrnější, nesmějí tu chybět živé rostliny. Množství zeleně vtáhne návštěvníka do jihoamerického pralesa, jinde projde asijským vzrostlým lesem nebo zabloudí na Madagaskar. Setká se s rostlinami neznámými i těmi, které třeba pěstuje doma v pokoji, nebo rád konzumuje jejich plody.

Osazovací plán jsme sestavili tak, aby rostliny doplňovaly přirozené prostředí chovaných zvířat a dodrželi jsme, pokud to jen trochu šlo, geografické rozdělení expozic. Výběr rostlin i jejich vysazení provedli pracovníci Botanické zahrady hl. m. Praha, rostlinný materiál z větší části poskytl Botanická zahrada hl. m. Praha a Botanická zahrada University Karlovy v Praze.

Představíme vám některé z nejzajímavějších rostlin nebo skupin.



Orchideje mnoha druhů zdobí kmeny a větve umělých stromů.



V Tropickém pavilonu rostliny podtrhují charakter expozice. Anakonda velká (*Eunectes murinus*)

**Afrika** je zastoupena typickými africkými, ale i madagaskarskými rostlinami. Je tu například delonix královská (*Delonix regia*), opadavý strom s nádhernými červenými květy. Pochází ze střídavě vlhkých tropických lesů Madagaskaru. Afriku zastupuje zamiokulkas (*Zamioculcas zamiifolia*), známá pokojová rostlina, travina *Setaria megaphylla*, stálezelený keřík s bílými květy whitefeldie dlouhokvětá (*Whitefeldia elongata*) nebo popínavá liána *Gloriosa* sp. Na jiném místě najdete několik druhů dračinců.

**Asii** představuje kromě jiných druhů zajímavá masožravá láčkovka *Nepenthes* sp., která roste na centrálním stromě. Tady najdete také kapradinu sleziník (*Asplenium nidus*) nebo myrmekofilní rostlinu *Myrmecodia echinata*. Velký tzv. asijský záhon v horním patře je osázen několika druhy typických asijských rostlin – fikusů a zázvorů. V době vegetačního růstu uvidíte i několik zmijovců, jejichž květenství vydává charakteristický velký zápach. V korunách stromů v asijské oblasti rostou známé i méně známé orchideje (*Phalaenopsis*, *Bulbophyllum*, *Cymbidium* aj.).

Do Asie patří i palma olejná (*Elaeis guineensis*), jejíž masivní pěstování ničí přirozené prostředí především v Indonésii.

**Americká oblast** se nachází především v okolí vraku letadla a expozice anakondy. Roste tu strom kreveň obecná (*Haematoxylum campechianum*), neboli kampeškové dřevo, papája (*Carica* sp.), banán (*Musa* sp.) či známá monstera nebo dieffenbachie. V patře v úzkém záhonu nad vchodem do pavilonu najdete popínavou orchidej vanilku (*Vanilla planifolia*) nebo anturium (*Anthurium scandens*). Na kmenech stromů jsou přichycené zajímavé bromélie (např. *Vriesea splendens*, *Tillandsia usneoides*, *Guzmania lingulata*) a americké druhy orchidejí (*Oncidium* sp., *Stanhopea tigrina*). Zajímavý je také popínavý kaktus pitaja (*Hylocereus undatus*), který má jedlé plody, či *Philodendron ventricosa* s popínavým stonkem a velkými listy.

**Mangrovy** se nacházejí v tropickém a subtropickém pásmu celého světa, a to v deltách řek či na mořském pobřeží. Proto jsme pro osázení expozice mangrovů použili kromě mangrovníků (kořenovníků) i rostliny z různých kontinentů. Je to například malajsijská karambola (*Averrhoa carambola*), australská stromová kapradina *Alsophila* sp. či indický *Ficus* sp.





*Tupoušek pyšný (Medinilla magnifica), Asie*



*Vanilovník plocholistý (Vanilla planifolia) – známé koření vanilka, Amerika*



*Pohled na provazovou lávku při osazování zeleně*



*V centrální části rostou banánovníky (Musa sp.) nebo papája (Carica sp.).*

**SUMMARY:**

The Tropical Pavilion represents a slow-moving river meandering through a jungle. It contains plants typical for this biotope. The planting layout was designed so that the plants create a natural environment for the resident animals, and we made efforts to keep to the geographic divisions of

the exhibits as much as possible. The selection of plants and their planting was carried out by staff from the Prague Botanical Garden, and the plant material was supplied for the most part by the Prague Botanical Garden and the Charles University Botanical Garden.

**Ing. Eliška Kubíková**  
**Ředitelka**  
Director



Tropický pavilon otevřený v půli prosince 2015 již slouží svému účelu, ale pro nás zdaleka není hotovo. Řada zdánlivých maličkostí nás bude zřejmě zaměstnávat ještě několik měsíců. Také přilehlý výběh pro jihoamerickou faunu bude nutné upravit a zejména zatravnit.

Expozice vlků situovaná v nedalekém lesním svahu požaduje drobné úpravy, dovoz a aklimatizaci zvířat a následnou péči o ně. Nezbytností je instalace informačního systému pro tento nový atraktivní druh zvířat. V bezprostřední blízkosti výběhu byl vybudován bufet, který bude nutné příslušně vybavit jak v provozní, tak v návštěvnické části. Po opravě staré zídky lemující tento prostor zde vznikne příjemné místo pro občerstvení.

Zanzibar, jak je nyní nazýváno gastronomické zařízení s celoročním provozem, si vyžádá doplnění míst ve venkovním prostoru a to i v místě, které vznikne likvidací stávajícího dřevěného objektu nazývaného cukrárna.

Opravy neminou ani Pavilon šelem, kde bude nezbytné věnovat pozornost zejména topnému systému. Rekonstrukci si zde zřejmě vyžádá i elektroinstalace. Spíše estetické úpravy plánujeme v expozici tuleňů a navazující expozici vyder malých. V nové části zoo bude doplněna australská část o lesní výběh s ubikací.

V australské části zoo chceme umístit toalety, které by měly zlepšit návštěvnický komfort.

Zvýšenou pozornost musíme věnovat informačnímu systému, na jehož realizaci nebyl ve víru stavebního ruchu dostatek času.

Lesní chodník ve stráni nad jihoamerickými výběhy již dlouho čeká na svoji definitivní podobu. Ke stávající voliérě pro sovy zde přibude volierka pro krkavce.

Podobně i Údolí včel, tedy expozice určená blanokřídlému hmyzu, by měla začít sloužit svému účelu.

Environmentální centrum PodpoVRCH připravilo na novou sezónu řadu nových programů a pozvolna začne využívat i no-

vých naučných stezek. Jarní a letní příměstské tábory získaly takovou popularitu, že nelze ani všechny zájemce uspokojit. Většina akcí pro veřejnost se opět bude odvíjet od kalendářních svátků, ale zvláštní pozornost chceme věnovat instalaci prvků pro nevidomé i novým programům zacíleným na tuto skupinu návštěvníků. Centrum bude sloužit i jako zázemí pro setkání skupin specialistů ze zoologických zahrad.

Zoologický úsek se kromě péče o stávající zvířata bude věnovat i novým druhům, zejména kolekce plazů ještě není kompletní. U velkých šelem počítáme s výměnou levhartů perských, doplněn by měl být i pár levhartů cejlonských. Nové zkušenosti musíme získat v chovu vlků, v našem případě iberských. Voliéra Delta Paraná bude doplněna o další zástupce ibisů rudých. Přírůstek lze očekávat u nově sestavených skupin kopytníků – vodušek abok a nyal nížinných v celku Africká savana. Skupina oblíbených surikat v jejich sousedství však bude muset podstoupit obměnu. Doufáme, že se v této části zoo podaří první odchov mláďat koček pouštních a v sousedním celku Austrálie snad zopakuje úspěch u kunovců.

Vzhledem k provedeným úpravám v bývalém objektu sousední továrny, kam jsme instalovali klecový systém, začneme intenzivněji využívat tento prostor jako chovatelské zázemí.

Jsmo rádi, že stavební maraton, který jsme absolvovali v posledních letech, na chvíli ustal a že budeme mít více možností věnovat se činností, na které jsme neměli tolik prostoru, kolik by si žádaly. Všechny stávající úseky – zoologický, údržby a výstavby i ekonomicko-marketingový prošly personálními změnami a já doufám, že týmy nepoleví ve svých aktivitách a letošní rok posunou naši zoo zase na vyšší kvalitativní úroveň. Předpokladem pro chod zahrady je i finanční zabezpečení. Náš zřizovatel statutární město Jihlava si je vědomo významu zoo pro město a s jeho pochopením a podporou se nám jistě podaří vytyčené cíle naplnit. Věřím, že v nastávajícím roce opět posuneme i laťku návštěvnosti směrem vzhůru a že neklameme očekávání návštěvníků.

## SUMMARY

The Tropical Pavilion that was opened in mid-December 2015 is already serving its purpose, but a range of seemingly small projects will clearly be keeping us occupied for several more months. The adjacent enclosure for South American fauna will also need care, and most importantly will need grass covering.

The wolf exhibit situated in the nearby forest slope requires small modifications, the delivery and acclimatisation of the animals, and their subsequent care. A food court was constructed in its immediate vicinity, and both the operational and the visitor areas will need to be properly furnished.

Zanzibar, the name of the food court that is open year-round, needs additional seating in the outdoor areas. The heating system in the predator pavilion will need to be repaired. In the new section of the zoo, the Australian section will be supplied with an addition of a forest enclosure with pens.

We would like to add restroom facilities in the Australian section, which should help ensure visitor comfort.

We need to focus particular effort on the information system, for which there was not enough time in the whirlwind of construction activity. The forest pathway in the hillside above the South American enclosures will get its long-awaited final appearance, including a raven aviary. Bee Valley, i.e. the exhibit designated for hymenopteran insects, will also begin to serve its purpose.

The environmental centre has prepared a new season with a range of new programmes. The majority of public events will, as usual, be based on calendar holidays, but we would like to pay particular attention to the installation of elements for the vision-impaired, as well as to new programmes aimed at this group of visitors. The centre will also serve as a facility for meetings

of a certain groups of specialists.

In addition to caring for existing animals, the zoological division will also devote time to new species; the reptile collection, in particular, is still incomplete. In terms of the large predators, we are expecting an exchange of the Persian leopards, and a pair of Sri Lankan leopards will be added as well. We need to gain additional experience in wolf breeding. The South American aviary will be supplied with additional scarlet ibises. We are expecting new additions in the newly-established groups of ungulates: the Nile lechwe and the nyala at the African Savannah exhibit. The group of popular meercats in their neighbouring area, however, needs to undergo a renewal. We hope that this section of the zoo will be successful in the first brood of sand cat offspring, and in the neighbouring Australian exhibit, we will hopefully repeat our success with the eastern quoll.

In terms of the completed modifications of the neighbouring former factory building, we will begin to take advantage of this space more intensively as a breeding facility.

We are glad that the construction marathon that we underwent in recent years has stopped for the time being, and that we will have more opportunities to devote ourselves to activities that we did not have time for up until now.

A precondition for the operations of the zoo is financial security. Our founder, the City of Jihlava, is aware of the important role the zoo plays for the city, and with its understanding and support, we will no doubt be able to fulfil this year's goals. I firmly believe that, in the coming year, we will once again be able to raise the bar in attendance, and that we will not fall short of our visitors' expectations.



**ZOO**  
**JIHLAVA**



**ZOOLOGICKÁ ZAHRADA JIHLAVA,  
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Březinovy sady 5642/10

586 01 Jihlava

Czech Republic

Tel: +420 567 573 730

E-mail: [jizoo@zoojihlava.cz](mailto:jizoo@zoojihlava.cz)

[www.zoojihlava.cz](http://www.zoojihlava.cz)